

## III

(Andre retsakter)

## DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

## EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDENS BESLUTNING

nr. 407/13/KOL

af 23. oktober 2013

**om den 90. ændring af de proceduremæssige regler for statsstøtte ved indførelse af et nyt kapital om statsstøtte med regionalt sigte for 2014-2020 og ved forlængelse af kapitlerne om statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013 og kriterier til brug for tilbundsgående undersøgelser af regionalstøtte til større investeringsprojekter**

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN (»TILSYNSMYNDIGHEDEN«) HAR —

UNDER HENVISNING til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (»EØS-aftalen«), særlig artikel 61-63 og protokol 26,

UNDER HENVISNING til aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol (»tilsyns- og domstolsaftalen«), særlig artikel 24 og artikel 5, stk. 2, litra b),

ud fra følgende betragtninger:

I henhold til tilsyns- og domstolsaftalens artikel 24 skal Tilsynsmyndigheden iværksætte EØS-aftalens bestemmelser om statsstøtte.

I henhold til artikel 5, stk. 2, litra b), i tilsyns- og domstolsaftalen skal Tilsynsmyndigheden udsende meddelelser og retningslinjer om spørgsmål, der er omfattet af EØS-aftalen, hvis det udtrykkeligt er hjemlet i EØS-aftalen eller i tilsyns- og domstolsaftalen, eller hvis Tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt.

Den 28. juni 2013 vedtog Europa-Kommissionen retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte for 2014-2020. <sup>(1)</sup>

Disse retningslinjer er også relevante for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Der skal i overensstemmelse med målet om ensartethed, som er fastsat i EØS-aftalens artikel 1, sikres en ensartet anvendelse af EØS' statsstøtteregler i hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Tilsynsmyndigheden skal i henhold til punkt II med overskriften »GENERELT« på side 11 i bilag XV til EØS-aftalen efter høring af Europa-Kommissionen vedtage retsakter, der svarer til dem, som Europa-Kommissionen vedtager,

EFTER høring af Europa-Kommissionen, og

EFTER at have hørt EFTA-staterne herom ved brev af 2. august 2013 —

<sup>(1)</sup> EUT C 209 af 23.7.2013, s. 1.

VEDTAGET DENNE BESLUTNING:

*Artikel 1*

Statsstøtteretningslinjerne ændres ved indførelse af et nyt kapitel om statsstøtte med regionalt sigte 2014-2020. Det nye kapitel findes i bilag I til denne beslutning.

*Artikel 2*

De eksisterende kapitler om statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013 og kriterierne til brug for tilbundsgående undersøgelser af regionalstøtte til større investeringsprojekter forlænges indtil den 30. juni 2014.

*Artikel 3*

Kun den engelske sprogudgave af denne beslutning er autentisk.

Udfærdiget i Bruxelles, den 23. oktober 2013.

*På EFTA-Tilsynsmyndighedens vegne*

Oda Helen SLETNES

*Formand*

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

*Medlem af kollegiet*

---

## RETNINGSLINJER FOR STATSSTØTTE MED REGIONALT SIGTE FOR 2014-2020

## INDLEDNING

- (1) I henhold til artikel 61, stk. 3, litra a), og artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen kan EFTA-Tilsynsmyndigheden («Tilsynsmyndigheden») betragte statsstøtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder inden for EØS, der er ugunstigt stillet, som forenelig med det indre marked <sup>(1)</sup>. Denne form for statsstøtte betegnes som regionalstøtte.
- (2) I disse retningslinjer opstiller Tilsynsmyndigheden betingelserne for, hvornår regionalstøtte kan anses for at være forenelig med det indre marked, og kriterierne for identificering af de områder, som opfylder betingelserne i artikel 61, stk. 3, litra a) og c), i EØS-aftalen <sup>(2)</sup>.
- (3) På regionalstøtteområdet er statsstøttekontrollens primære formål at åbne mulighed for støtte til regional udvikling og samtidig sikre ens spilleregler for EØS-staterne, især ved at forhindre, at de kappes om at overgå hinanden med subsidier for at tiltrække eller fastholde virksomheder i ugunstigt stillede områder i EØS, og at begrænse regionalstøttens virkning på samhandel og konkurrence til et minimum.
- (4) Det er regionalstøttens særlige mål i relation til geografisk udvikling, der adskiller den fra andre former for statsstøtte som f.eks. støtte til forskning, udvikling og innovation, beskæftigelsesstøtte, uddannelsesstøtte, støtte til energisektoren eller til miljøbeskyttelse, der tager sigte på andre mål af fælles interesse i overensstemmelse med artikel 61, stk. 3, i EØS-aftalen. Under visse omstændigheder kan der tillades højere støtteintensiteter, for så vidt angår disse andre støttetyper, når de ydes til virksomheder i ugunstigt stillede områder, i erkendelse af de særlige vanskeligheder, der gør sig gældende her <sup>(3)</sup>.
- (5) Regionalstøtte kan kun spille en effektiv rolle, hvis den ydes sparsomt og proportionalt og koncentreret om de dårligst stillede regioner i EØS <sup>(4)</sup>. Især bør de tilladte støtteløfter afspejle den relative alvor af de problemer, der påvirker udviklingen af de berørte regioner. Desuden skal støttens positive virkninger i form af udvikling i en ugunstigt stillet region veje tungere end de konkurrencefordrejninger, som støtten kan forårsage <sup>(5)</sup>. Den vægt, der tillægges støttens positive virkninger, vil sandsynligvis variere alt efter den anvendte undtagelsesbestemmelse til artikel 61, stk. 3, i EØS-aftalen, således at der kan accepteres større konkurrencefordrejninger ved støtte til de mest ugunstigt stillede regioner, der falder ind under artikel 61, stk. 3, litra a), end ved støtte til regioner, der falder ind under artikel 61, stk. 3, litra c) <sup>(6)</sup>.
- (6) Regionalstøtte kan desuden kun effektivt fremme den økonomiske udvikling i ugunstigt stillede områder, hvis den ydes for at tilskynde til yderligere investeringer eller økonomisk aktivitet i disse områder. I et stærkt begrænset antal velafgrænsede tilfælde kan netop disse områder have så alvorlige eller permanente vanskeligheder ved at tiltrække eller fastholde økonomisk aktivitet, at det måske ikke er tilstrækkeligt at yde investeringsstøtte for at skabe udvikling i området. Alene i sådanne tilfælde vil regional investeringsstøtte kunne suppleres med regional driftsstøtte uden tilknytning til en investering.
- (7) Som anført i Kommissionens meddelelse om modernisering af statsstøttereglerne af 8. maj 2012 <sup>(7)</sup>, skal moderniseringen af statsstøttekontrollen tjene tre formål:
  - a) at fremme bæredygtig, intelligent og inklusiv vækst i et konkurrencedygtigt indre marked

<sup>(1)</sup> Områder, der er regionalstøtteberettigede i henhold til artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen — såkaldte a)-områder — er normalt ugunstigere stillet inden for EØS i relation til deres økonomiske udvikling. Områder, der er støtteberettigede efter artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen — såkaldte c)-områder — er normalt også ugunstigt stillede, dog i mindre grad. Eftersom EFTA-staterne har et relativt højt BNP pr. indbygger, er ingen regioner i øjeblikket støtteberettigede i henhold til artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen.

<sup>(2)</sup> Disse retningslinjer stemmer overens med Kommissionens meddelelse — Retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2014-2020 («Kommissionens retningslinjer»), som blev vedtaget den 28. juni 2013 (EUT C 209 af 23.7.2013, s. 1).

<sup>(3)</sup> Regionale tillæg i forbindelse med støtte til sådanne formål betragtes derfor ikke som regionalstøtte.

<sup>(4)</sup> Hver EFTA-stat kan udpege disse områder på et regionalstøttekort på de betingelser, der opstilles i afsnit 5.

<sup>(5)</sup> Se herom sag 730/79, Philip Morris, Sml. 1980, s. 2671, præmis 17, og sag C-169/95, Spanien mod Kommissionen, Sml. 1997 I, s. 148, præmis 20.

<sup>(6)</sup> Se i forbindelse hermed sag T-380/94, AIUFFASS og AKT mod Kommissionen, Sml. 1996 II, s. 2169, præmis 54.

<sup>(7)</sup> Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om modernisering af EU's statsstøttepolitik, COM(2012) 209 final.

- b) at koncentrere Kommissionens statsstøttekontrol om de sager, som har størst indvirkning på det indre marked, og samtidig styrke samarbejdet med EU-medlemsstaterne om håndhævelsen af statsstøttereglerne
- c) at sikre ensartede regler og hurtigere afgørelser.
- (8) I meddelelsen blev der især slået til lyd for, at man ved revisionen af de forskellige retningslinjer og rammebestemmelser følger en helhedstilgang, der skal tage sigte på at styrke det indre marked, øge effektiviteten i de offentlige udgifter ved at sikre, at den statsstøtte, der ydes, i højere grad bidrager til virkeliggørelse af mål af fælles interesse, at skærpe kontrollen med tilskyndelsesvirkningen og med støttens begrænsning til det nødvendige minimum samt at undgå dens potentielle negative virkninger for konkurrence og samhandel. Tilsynsmyndigheden tilslutter sig dette. De forenelighedsbetingelser, som er anført i disse retningslinjer, bygger på disse fælles vurderingsprincipper og gælder for anmeldte støtteordninger og individuel støtte.

## 1. ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

### 1.1. ANVENDELSESOMRÅDE

- (9) Regionalstøtte til stålindustrien<sup>(8)</sup> og kunstfiberindustrien<sup>(9)</sup> anses ikke for at være forenelig med det indre marked.
- (10) Tilsynsmyndigheden vil anvende principperne i disse retningslinjer på regionalstøtte inden for alle de erhvervssektorer, der falder ind under EØS-aftalen<sup>(10)</sup>, undtagen transportsektoren<sup>(11)</sup>, hvor der gælder særlige regler fastsat i særlige retsakter, der helt eller delvist kan afvige fra disse retningslinjer. Tilsynsmyndigheden vil anvende disse retningslinjer på forarbejdning af landbrugsprodukter til ikke-landbrugsmæssige produkter og afsætning heraf.
- (11) Disse retningslinjer gælder ikke statsstøtte, der ydes til lufthavne<sup>(12)</sup> eller i energisektoren<sup>(13)</sup>.
- (12) Regional investeringsstøtte til bredbåndsnætet kan betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den ud over betingelserne i disse retningslinjer også opfylder følgende specifikke betingelser: i) der ydes kun støtte til områder, hvor der ikke i forvejen findes net af samme type (enten grundlæggende bredbånd eller næstgenerationsnetadgang), og hvor det er usandsynligt, at der i nær fremtid bliver udviklet en sådan infrastruktur; ii) den subsidierede netoperatør giver aktiv og passiv engrosbredbåndsadgang under fair og ikke-diskriminerende betingelser med mulighed for effektiv og fuldstændig ubundet netadgang; iii) støtten ydes med udgangspunkt i en konkurrencepræget udvælgelsesproces i overensstemmelse med punkt 74 c) og d), i Tilsynsmyndighedens bredbåndretningslinjer<sup>(14)</sup>.
- (13) Regional investeringsstøtte til forskningsinfrastrukturer<sup>(15)</sup> kan betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den ud over at opfylde de almindelige betingelser i disse retningslinjer ydes på betingelse af, at der gives gennemsigtig og ikke-diskriminerende adgang til disse infrastrukturer.
- (14) Når det drejer sig om at investere eller opretholde en økonomisk aktivitet i et mindre udviklet område, er store virksomheder normalt mindre påvirket af regionale handicap end små og mellemstore virksomheder (SMV). Store virksomheder kan for det første lettere rejse kapital og optage lån på de globale markeder og er mindre hæmmet af det mere begrænsede udbud af finansielle tjenesteydelser i en bestemt ugunstigt stillet region. For det andet kan

<sup>(8)</sup> Som defineret i bilag II.

<sup>(9)</sup> Som defineret i bilag IIa.

<sup>(10)</sup> Efter udløbet den 31. december 2013 af Tilsynsmyndighedens retningslinjer for statsstøtte til skibsbygning (EUT L 31 af 31.1.2013, s. 77 og EØS-tillæg nr. 7, af 31.1.2013, s. 1) er regionalstøtte til skibsbygning også omfattet af nærværende retningslinjer. Alle Tilsynsmyndighedens retningslinjer kan findes på: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

<sup>(11)</sup> Transport dækker transport af passagerer via luftfart, søtransport, vejtransport, jernbanetransport og ad indre vandveje samt erhvervs-mæssige fragttjenester.

<sup>(12)</sup> Se Tilsynsmyndighedens retningslinjer for statsstøtte til luftfartssektoren (EFT L 124 af 23.5.1996, s. 41-52), som henviser til Kommissionens retningslinjer for anvendelse af EF-traktatens artikel 92 og 93 og EØS-aftalens og artikel 61 på statsstøtte i luftfartssektoren (EFT C 350 af 10.12.1994, s. 5) og Tilsynsmyndighedens retningslinjer for finansiering af lufthavne og statslig startstøtte til luftfartsselskaber, som opererer fra regionale lufthavne (EUT L 62 af 6.3.2008, s. 30, og EØS-tillæg nr. 12 af 6.3.2008, s. 3), med ændringer og tilføjelser.

<sup>(13)</sup> Tilsynsmyndigheden vil vurdere foreneligheden af statsstøtte til energisektoren ud fra de kommende retningslinjer for støtte til energisektoren og miljøbeskyttelse, der ændrer de aktuelle retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse, idet der vil blive taget højde for de støtteberettigede områders specifikke vanskeligheder.

<sup>(14)</sup> Retningslinjer for statsstøttereglerne anvendelse i forbindelse med hurtig etablering af bredbåndsnætet, endnu ikke offentliggjort. Alle Tilsynsmyndighedens retningslinjer kan findes på: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

<sup>(15)</sup> Som defineret i Rådets forordning (EF) nr. 723/2009 af 25. juni 2009 om fællesskabsrammebetingelser for et konsortium for europæisk forskningsinfrastruktur (ERIC) (EUT L 206 af 8.8.2009, s. 1), som anvendes inden for EØS i medfør af protokol 31 til EØS-aftalen i henhold til Tilsynsmyndighedens retningslinjer for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation (EUT L 305 af 19.11.2009, s. 1, og EØS-tillæg nr. 60 af 19.11.2009, s. 1).

store virksomheders investeringer give dem skalafordele, som reducerer de beliggenhedsspecifikke initialomkostninger, og deres investering er ofte ikke bundet til det område, hvor den foretages. For det tredje har store virksomheder, der investerer, normalt en ret stærk forhandlingsposition over for myndighederne, hvilket kan føre til, at de måske kan opnå statsstøtte uden at have behov for det eller være berettiget til det. Og endelig vil store virksomheder med større sandsynlighed være stærke aktører på deres marked, hvilket betyder, at hvis der ydes støtte til deres investeringer, vil det kunne fordreje konkurrencen og samhandelen på det indre marked.

- (15) Da det er usandsynligt, at regionalstøtte til store virksomheders investeringer har en tilskyndende virkning, kan en sådan regionalstøtte ikke betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen, medmindre den ydes til initialinvesteringer, som medfører nye aktiviteter i disse områder<sup>(16)</sup>, eller til diversificering af eksisterende virksomheder, så de begynder at fremstille nye produkter eller anvende nye processer.
- (16) Regionalstøtte til nedbringelse af en virksomheds løbende udgifter udgør driftsstøtte og vil ikke blive betragtet som forenelig med det indre marked, medmindre den ydes for at imødegå specifikke eller permanente handicap, som virksomheder i ugunstigt stillede regioner kæmper med. Driftsstøtte kan betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den har til formål at mindske visse specifikke vanskeligheder for SMV i særligt ugunstigt stillede områder, der er omfattet af artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen, eller forhindre eller mindske affolkning i meget tyndt befolkede områder.
- (17) Driftsstøtte til virksomheder, hvis hovedvirksomhed falder ind under Hovedafdeling K, »Pengeinstitut- og finansvirksomhed, forsikring« i den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter<sup>(17)</sup> NACE<sup>(18)</sup> rev. 2, eller til virksomheder, der udøver koncerninterne aktiviteter, og hvis hovedvirksomhed falder ind under gruppe 70.10, »Hovedsæders virksomhed« eller gruppe 70.22, »Virksomhedsrådgivning og anden rådgivning om driftsledelse« i NACE rev. 2, vil ikke blive betragtet som forenelig med det indre marked.
- (18) Der må ikke ydes regionalstøtte til kriseramte virksomheder, som ved anvendelsen af disse retningslinjer defineres i overensstemmelse med Tilsynsmyndighedens retningslinjer for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder<sup>(19)</sup>, med ændringer og tilføjelser.
- (19) Ved vurderingen af regionalstøtte til en virksomhed, der ikke har efterkommet et krav om tilbagebetaling af støtte, som Tilsynsmyndigheden ved en tidligere beslutning har fundet ulovlig og uforenelig med det indre marked, vil Tilsynsmyndigheden tage hensyn til det støttebeløb, der endnu ikke er tilbagebetalt<sup>(20)</sup>.

## 1.2. DEFINITIONER

- (20) I disse retningslinjer gælder følgende definitioner:
- a) »a)-områder« er de områder, der på grundlag af artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen er opført på et regionalstøttekort; »c)-områder« er de områder, der på grundlag af artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen er opført på et regionalstøttekort
- b) »ad hoc-støtte« er støtte, der ikke ydes inden for rammerne af en støtteordning
- c) »justeret støttebeløb« er den tilladte maksimale støtte til et stort investeringsprojekt beregnet efter følgende formel:

$$\text{maksimalt støttebeløb} = R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$$

hvor: R er den maksimalt tilladte støtteintensitet i det pågældende område, uden den forhøjede støtteintensitet for SMV. B er de støtteberettigede omkostninger mellem 50 mio. EUR og 100 mio. EUR. C er de støtteberettigede omkostninger over 100 mio. EUR

<sup>(16)</sup> Se punkt 20, litra i).

<sup>(17)</sup> Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter NACE rev. 2 og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger om bestemte statistiske områder (EUT L 393 af 30.12.2006, s. 1).

<sup>(18)</sup> NACE er et akronym for det franske navn »Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés européennes« (statistisk nomenklatur for økonomiske aktiviteter i De Europæiske Fællesskaber), og bruges til at betegne de forskellige statistiske nomenklaturer for økonomiske aktiviteter i EU.

<sup>(19)</sup> EUT L 107 af 28.4.2005, s. 28, forlænget ved EUT L 48 af 25.2.2010, s. 27, og ved Tilsynsmyndighedens beslutning 438/12/COL af 28.11.2012 om den 86. ændring af de proceduremæssige og materielle regler for statsstøtte (EUT L 190 af 11.7.2013, s. 91 og EØS-tillæg nr. 40 af 11.7.2013, s. 15). Som anført i punkt 19 i disse retningslinjer gælder det, at da det er selve virksomhedens overlevelse, der er i fare, kan en kriseramte virksomhed ikke betragtes som et velegnet instrument til at fremme andre politiske mål, før der er skabt sikkerhed for dens levedygtighed.

<sup>(20)</sup> Se forenede sager T-244/93 og T-486/93, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH mod Kommissionen, Sml. 1995 II, s. 2265.

- d) »støttetildelingsdato« er den dato, hvor EFTA-staten afgav et juridisk bindende støttetilsagn, som kan prøves ved en national domstol
- e) »støtteberettigede omkostninger« er — hvor der er tale om investeringsstøtte — materielle og immaterielle aktiver i forbindelse med en initialinvestering eller lønomkostninger
- f) »bruttosubventionsækvivalent« (BSÆ) er den tilbagediskonterede værdi af støtten udtrykt i procent af den tilbagediskonterede værdi af de støtteberettigede udgifter beregnet på støttetildelingstidspunktet på grundlag af den på denne dato gældende referencesats
- g) »individuel støtte« er støtte, som ydes inden for rammerne af en støtteordning eller ad hoc
- h) »initialinvestering« omfatter:
- i) en investering i materielle og immaterielle aktiver i forbindelse med:
- oprettelse af en ny virksomhed
  - udvidelse af kapaciteten i en eksisterende virksomhed
  - diversificering af en virksomheds produktion til produkter, som virksomheden ikke tidligere har fremstillet, eller
  - en grundlæggende ændring af en eksisterende virksomheds samlede produktionsproces
- ii) overtagelse af aktiver direkte knyttet til en virksomhed, som er nedlagt eller ville være blevet nedlagt uden overtagelsen, forudsat at aktiverne erhverves af en investor uden tilknytning til sælgeren. Køb af en virksomheds aktier betragtes ikke i sig selv som en initialinvestering
- i) »initialinvestering i nye økonomiske aktiviteter« omfatter:
- i) en investering i materielle og immaterielle aktiver i forbindelse med:
- oprettelse af en ny virksomhed eller
  - diversificering af en virksomheds aktiviteter under forudsætning af, at den nye aktivitet ikke er den samme eller en lignende aktivitet som den, der tidligere er blevet udført i virksomheden, eller
- ii) køb af aktiver tilhørende en virksomhed, som er nedlagt eller ville være blevet nedlagt uden overtagelsen, og som erhverves af en investor uden tilknytning til sælgeren, under forudsætning af, at den nye aktivitet, som skal udføres ved hjælp af de erhvervede aktiver, ikke er den samme eller en lignende aktivitet som den, der blev udført i virksomheden inden købet
- j) »immaterielle aktiver« er aktiver, der opstår ved teknologioverførsel gennem erhvervelse af patentrettigheder, licenser, knowhow eller upatenteret teknisk viden
- k) »jobskabelse« er en nettoforøgelse af antallet af ansatte i en virksomhed sammenlignet med gennemsnittet i de forudgående tolv måneder, idet antallet af nye arbejdspladser i den pågældende periode skal fratreges antallet af tabte arbejdspladser i samme periode
- l) »store investeringsprojekter« er en initialinvestering med støtteberettigede omkostninger på over 50 mio. EUR beregnet ud fra de priser og valutakurser, der var gældende på støttetildelingstidspunktet
- m) »maksimale støtteintensiteter« er de støtteintensiteter i BSÆ for store virksomheder, der er fastsat i afsnit 5.4 i disse retningslinjer og angivet på det relevante regionalstøttekort
- n) »anmeldelsestærskel« er tærsklen for, hvornår støttebeløb bliver anmeldelsespligtige, dvs. når de overskrider tærskelværdierne i nedenstående tabel:

Støtteintensitet	Anmeldelsestærskel
10 %	7,5 mio. EUR
15 %	11,25 mio. EUR

Støtteintensitet	Anmeldelsestærskel
25 %	18,75 mio. EUR
35 %	26,25 mio. EUR
50 %	37,5 mio. EUR

- o) »antal beskæftigede« er antallet af årsarbejdsenheder (ÅAE), dvs. antallet af fuldtidsbeskæftigede i løbet af et år, idet deltidsbeskæftigede og sæsonbeskæftigede beregnes som brøkdele af ÅAE
- p) »driftsstøtte« er støtte, der ydes til nedbringelse af en virksomheds løbende udgifter uden tilknytning til en initialinvestering. De løbende udgifter omfatter udgifter til personale, materialer, udliciterede tjenester, kommunikation, energi, vedligeholdelse, husleje, administration osv., men ikke afskrivninger og finansieringsomkostninger, hvis de var medregnet i de støtteberettigede omkostninger ved tildelingen af regional investeringsstøtte
- q) »regionalstøttekort« er en liste over de områder, som er udpeget af en EFTA-stat i overensstemmelse med betingelserne i disse retningslinjer og godkendt af Tilsynsmyndigheden
- r) »samme eller lignende aktivitet« er aktiviteter, der hører under den samme klassifikation (firecifret talkode) i den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter, NACE rev. 2
- s) »enkelt investeringsprojekt« er enhver initialinvestering påbegyndt af samme støttemodtager (på koncernplan) inden for tre år efter påbegyndelsen af en anden støttet investering i samme statistiske region <sup>(21)</sup> på niveau 3
- t) »SMV« er små og mellemstore virksomheder, som opfylder kriterierne i Tilsynsmyndighedens retningslinjer af 19. april 2006 for støtte til mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder <sup>(22)</sup>
- u) »projektets påbegyndelse« er enten påbegyndelsen af arbejdet på investeringsprojektet eller det første bindende tilsagn om køb af udstyr eller indgåelse af andre forpligtelser, som gør investeringen irreversibel, alt efter hvad der indtræffer først. Køb af grunde og forberedende arbejde såsom indhentning af tilladelser og indledende gennemførlighedsundersøgelser betragtes ikke som en påbegyndelse af investeringsprojektet. I forbindelse med virksomhedsovertagelser er »projektets påbegyndelse« tidspunktet for erhvervelsen af aktiver, der er direkte knyttet til den erhvervede virksomhed
- v) »tyndt befolkede områder« er de områder, der er udpeget af den pågældende EFTA-stat i overensstemmelse med punkt 149 i disse retningslinjer
- w) »materielle aktiver« er aktiver som f.eks. jord, bygninger, anlæg, maskiner og udstyr
- x) »meget tyndt befolkede områder« er statistiske regioner på niveau 2 for Norge og niveau 3 for Island med under 8 indbyggere pr. km<sup>2</sup> (ifølge Eurostats data om befolkningstæthed for 2010) eller dele af sådanne statistiske regioner udpeget af den pågældende EFTA-stat i overensstemmelse med punkt 149, tredje punktum, i disse retningslinjer
- y) »lønomkostninger« er det samlede beløb, der faktisk udbetales af støttemodtageren i forbindelse med den pågældende arbejdskraft, herunder bruttoløn (før skat) og obligatoriske bidrag som f.eks. socialsikringsbidrag og børne- og forældrepassningsudgifter i et bestemt tidsrum.

<sup>(21)</sup> I disse retningslinjer anvendes termen »statistiske region« i stedet for akronymet »NUTS« i Kommissionens retningslinjer. NUTS betyder »nomenklatur for statistiske territoriale enheder«, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1059/2003 af 26. maj 2003 om indførelse af en fælles nomenklatur for regionale enheder (NUTS) (EUT L 154 af 21.6.2003, s. 1). Forordningen er endnu ikke blevet inkorporeret i EØS-aftalen. For at arbejde med fælles definitioner i forbindelse med den stadigt stigende efterspørgsel efter statistiske oplysninger på regionalt plan har De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor (Eurostat) og kandidatlandenes og EFTA-staternes nationale statistiske kontorer vedtaget, at de statistiske regioner opdeles på samme måde som NUTS-nomenklaturen.

<sup>(22)</sup> Tilgængelig på <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

## 2. ANMELDELSESPLOIGTIG REGIONALSTØTTE

- (21) EFTA-staterne skal i princippet anmelde alle regionalstøtteforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 1, stk. 3, i del I i protokol nr. 3 til tilsyns- og domstolsaftalen medmindre de opfylder betingelserne i en gruppefritagelsesordning, som er inkorporeret i EØS-aftalens bilag XV.
- (22) Tilsynsmyndigheden vil anvende disse retningslinjer på regionalstøtteordninger og individuel støtte.
- (23) Individuel støtte ydet inden for rammerne af en anmeldt ordning er anmeldelsespligtig i henhold til artikel 1, stk. 3, i del I i protokol nr. 3 til tilsyns- og domstolsaftalen, hvis støtten fra alle kilder overstiger anmeldelsestærsklen <sup>(23)</sup>, eller hvis den ydes til en modtager, der har nedlagt den samme eller en tilsvarende aktivitet i EØS to år inden ansøgningstidspunktet, eller som på ansøgningstidspunktet har til hensigt at nedlægge en sådan aktivitet inden for en periode på to år, efter at den investering, der skal støttes, er gennemført.
- (24) Investeringsstøtte til diversificering af en stor virksomhed i et c)-område, så den begynder at fremstille nye produkter, er anmeldelsespligtig efter artikel 1, stk. 3, i del I i protokol nr. 3 til tilsyns- og domstolsaftalen.

## 3. FORENELIGHEDSVURDERING AF REGIONALSTØTTE

### 3.1. FÆLLES VURDERINGSPRINCIPPER

- (25) Ved vurderingen af, om en anmeldt støtteforanstaltning kan anses for at være forenelig med det indre marked, undersøger Tilsynsmyndigheden sædvanligvis, om den er udformet på en sådan måde, at der er sikkerhed for, at støtteforanstaltningens positive virkninger med hensyn til realisering af et mål af fælles interesse opvejer dens potentielt negative virkninger for samhandel og konkurrence.
- (26) I Kommissionens meddelelse om modernisering af statsstøttereglerne af 8. maj 2012, som der henvises til i indledningen, blev der slået til lyd for, at der skal identificeres og defineres nogle fælles principper for vurdering af foreneligheden af alle de støtteforanstaltninger, som Kommissionen skal tage stilling til. De samme fælles principper finder anvendelse for Tilsynsmyndighedens forenelighedsvurdering. Tilsynsmyndigheden vil således kun betragte en støtteforanstaltning som forenelig med EØS-aftalen, hvis den opfylder følgende kriterier:
- bidrag af et veldefineret mål af fælles interesse: En statslig støtteforanstaltning skal sigte mod opfyldelsen af et mål af fælles interesse i overensstemmelse med artikel 61, stk. 3, i EØS-aftalen (afsnit 3.2)
  - behov for statslig indgriben: En statslig støtteforanstaltning skal målrettes de situationer, hvor støtten kan føre til en væsentlig forbedring, som markedsmekanismerne ikke i sig selv kan give, f.eks. afhjælpning af et markedssvigt eller et retfærdigheds- eller samhörighedsproblem (afsnit 3.3)
  - støtteforanstaltningens formålstjenlighed: Støtteforanstaltningen skal være et politisk virkemiddel, der egner sig til at opfylde målet af fælles interesse (afsnit 3.4)
  - tilskyndelsesvirkning: Støtten skal ændre den berørte virksomheds/de berørte virksomheders adfærd på en sådan måde, at den/de iværksætter yderligere aktiviteter, som den/de ikke ville have iværksat uden støtten eller ville have iværksat i mere begrænset omfang, på en anden måde eller et andet sted (afsnit 3.5)
  - støttens proportionalitet (begrænsning til et minimum): Støttebeløbet skal begrænses til det minimum, der er nødvendigt for at fremkalde den ekstra investering eller aktivitet i det pågældende område (afsnit 3.6)
  - undgåelse af uforholdsmæssigt negative virkninger på konkurrencen og samhandelen mellem EØS-staterne: En støtteforanstaltningens negative konsekvenser skal være tilstrækkeligt begrænsede, så støtteforanstaltningens samlede resultat er positivt (afsnit 3.7)
  - støttens gennemsigtighed: EØS-staterne, Tilsynsmyndigheden, de økonomiske aktører og offentligheden skal have nem adgang til alle relevante love m.v. og til relevante oplysninger om støtte, som gives i medfør af disse love. (afsnit 3.8).

<sup>(23)</sup> Se punkt 20, litra n).

- (27) Ved den samlede vurdering kan der desuden for visse kategorier af ordninger stilles krav om efterfølgende evaluering af disse ordninger som beskrevet i afsnit 4 i disse retningslinjer. I sådanne tilfælde kan Tilsynsmyndigheden begrænse varigheden af disse ordninger (sædvanligvis til fire år eller mindre) med mulighed for efterfølgende genanmeldelse af deres forlængelse.
- (28) Hvis en statsstøtteforanstaltning eller de vilkår, der er knyttet til den (herunder finansieringsmåden, hvis finansieringsmåden udgør en integreret del af statsstøtteforanstaltningen), uundgåeligt vil føre til en overtrædelse af EØS-retten, kan støtten ikke erklæres forenelig med det indre marked <sup>(24)</sup>.
- (29) Ved vurderingen af enhver individuel støttes forenelighed med det indre marked vil Tilsynsmyndigheden desuden tage hensyn til enhver sag, der er rejst i forbindelse med en overtrædelse af EØS-aftalens artikel 53 eller 54, og som måtte berøre støttemodtageren og være relevant for dens vurdering i henhold til EØS-aftalens artikel 61, stk. 3 <sup>(25)</sup>.

### 3.2. BIDRAG TIL ET FÆLLES MÅL

- (30) Det vigtigste formål med regionalstøtte er at udjævne udviklingsforskellene mellem regionerne i EØS. I kraft af, at den har til formål at fremme retfærdighed og sammenhængskraft, kan regionalstøtte bidrage til virkeliggørelse af Europa 2020-strategien, der tager sigte på en inklusiv og bæredygtig vækst.

#### 3.2.1. Investeringsstøtteordninger

- (31) Regionalstøtteordninger bør indgå som en integrerende del af en regionaludviklingsstrategi med klart definerede mål, og den bør afspejle og bidrage til virkeliggørelsen af disse mål.
- (32) I c)-områder kan der iværksættes ordninger til understøttelse af SMV's initialinvesteringer og store virksomheders initialinvestering i nye aktiviteter.
- (33) Hvor der er tale om støtte ydet til individuelle investeringsprojekter inden for rammerne af en støtteordning, skal den støtteydende myndighed bekræfte, at det udvalgte projekt vil bidrage til realisering af ordningens mål og dermed fremme udviklingsstrategien i det pågældende område. I den forbindelse kan EFTA-landene henholde sig til de oplysninger, som støtteansøgeren har givet i ansøgningsformularen (vedlagt som bilag til disse retningslinjer), hvor investeringens positive indvirkning på det pågældende område skal være beskrevet <sup>(26)</sup>.
- (34) For at sikre, at investeringerne kommer til at yde et reelt og vedvarende bidrag til udviklingen i det pågældende område, skal investeringen opretholdes i området i mindst fem år, for SMV's vedkommende i mindst tre år, efter dens afslutning <sup>(27)</sup>.
- (35) Hvis støtten beregnes på basis af lønomkostninger, skal stillingerne desuden være besat senest tre år efter projektets afslutning. Alle de arbejdspladser, der oprettes i kraft af investeringen, skal bevares i den pågældende region i mindst fem år, efter at stillingerne først blev besat. For investeringer foretaget af små og mellemstore virksomheder kan EFTA-staterne bestemme, at investeringen eller arbejdspladserne blot behøver at forblive i regionen i mindst tre år.
- (36) For at sikre, at investeringen er bæredygtig, skal EFTA-staten sikre, at støttemodtageren yder et finansielt bidrag på mindst 25 % af de støtteberettigede omkostninger med egne midler eller via fremmedfinansiering i en form, der ikke omfatter nogen offentlig støtte <sup>(28)</sup>.
- (37) For at forhindre, at statsstøtteforanstaltninger fører til miljøskader, skal EFTA-staterne desuden sikre, at EØS's miljølovgivning overholdes, herunder især at der gennemføres en miljøkonsekvensundersøgelse, når dette kræves i lovgivningen.

<sup>(24)</sup> Se f.eks. sag C-156/98, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 2000 I, s. 6857, præmis 78, og sag C-333/07, Régie Networks mod Rhone Alpes Bourgogne, Sml. 2008 I, s. 10807, præmis 94-116.

<sup>(25)</sup> Se sag C-225/91, Matra mod Kommissionen, Sml. 1993 I, s. 3203, præmis 42.

<sup>(26)</sup> Se disse retningslinjers bilag V.

<sup>(27)</sup> Pligten til at opretholde investeringen i det pågældende område i mindst 5 år (3 år for SMV) bør ikke være til hinder for, at man udskifter anlæg eller udstyr, der i løbet af denne minimumsperiode forældes eller går i stykker, forudsat at den økonomiske aktivitet opretholdes i området i denne periode. Der kan dog ikke ydes regionalstøtte til en sådan udskiftning af anlæg eller udstyr.

<sup>(28)</sup> Dette er ikke tilfældet, hvor der er tale om f.eks. rentelette lån, offentlige egenkapitallån eller offentlige kapitalindskud, som ikke stemmer overens med det markedsøkonomiske investorprincip, statsgarantier med elementer af statsstøtte eller offentlig støtte ydet inden for rammerne af de minimis-reglen.

### 3.2.2. Anmeldelsespligtig individuel investeringsstøtte

- (38) EFTA-staterne kan dokumentere, at en individuel investeringsstøtteforanstaltning, som er anmeldt til Tilsynsmyndigheden, bidrager til udviklingen i regionen, ved hjælp af en række indikatorer, jf. nedenfor, som kan være både direkte (f.eks. antal direkte skabte nye arbejdspladser) og indirekte (f.eks. lokal innovation):
- a) antallet af arbejdspladser, der direkte skyldes investeringen, er en vigtig indikator for, hvor godt støtteforanstaltningen bidrager til regionens udvikling. Ved vurderingen tages der også hensyn til arbejdspladsernes kvalitet og kvalifikationsniveauet
  - b) et endnu større antal arbejdspladser kan skabes inden for nettet af lokale (under)leverandører, og dermed bidrage til en bedre integrering af investeringen i regionen og videregående afsmitningsvirkninger. Ved vurderingen tages der derfor også hensyn til antallet af indirekte arbejdspladser, som skabes
  - c) et løfte fra støttemodtageren om at ville iværksætte et større antal uddannelseskurser til forbedring af arbejdsstyrkens (generelle og specifikke) kvalifikationer vil blive betragtet som en faktor, der bidrager til regionens udvikling. Der vil også blive lagt vægt på praktik- og lærepladser, især til unge, og uddannelse, der forbedrer arbejdsstyrkens kompetencer og beskæftigelsesmuligheder uden for virksomheden. Generel uddannelse eller specifik uddannelse, hvortil der ydes uddannelsesstøtte, medregnes ikke som en positiv virkning af regionalstøtten, da dette ville være at tælle virkningen dobbelt
  - d) eksterne stordriftsvirkninger og andre virkninger, der er gavnlige set fra et regionaludviklingssynspunkt, kan opstå som følge af nærhedsvirkningen (klyngevirkningen). Klyngeamarbejde mellem virksomheder inden for samme branche vil sætte de individuelle fabrikker i stand til at nå op på en højere specialiseringsgrad og dermed større effektivitet. Betydningen af denne indikator i relation til støttens bidrag til regional udvikling afhænger imidlertid af, hvor udviklet denne virksomhedsklynge er
  - e) investering konkretiserer teknisk viden og kan være en kilde til overførsel af teknologisk ekspertise (videnaf-smitning). Især investeringer i teknologiintensive brancher vil kunne resultere i overførsel af viden til modtagerregionen. I denne forbindelse tillægges videnformidlingens niveau og specificitet også stor betydning
  - f) hvor meget et projekt bidrager til regionens muligheder for at skabe ny teknologi gennem lokal innovation, indgår også i vurderingen. Hvor den nye produktionsfacilitet indgår i et samarbejde med lokale højere uddannelsesinstitutioner, betragtes dette som et plus
  - g) Investeringens varighed og en udsigt til fremtidige opfølgende investeringer afspejler, om virksomheden er varigt engageret i den pågældende region.
- (39) EFTA-staterne kan også henvise til støttemodtagerens forretningsplan, der kan give oplysninger om, hvor mange arbejdspladser der vil blive skabt, hvor høje lønningerne bliver (afsmitningsvirkning i kraft af større indkomster i de enkelte husstande), hvor stort et salg de lokale producenter kan forvente, og hvor stor en omsætning investeringen vil generere til gavn for regionen, eventuelt i form af et højere skatteprovenu.
- (40) Ved ad hoc-støtte <sup>(29)</sup> skal EFTA-staten — ud over de krav, der er fastsat i punkt 33 til 37 — dokumentere, at projektet stemmer overens med og bidrager til udviklingsstrategien for det pågældende område.

### 3.2.3. Driftsstøtteordninger

- (41) Driftsstøtteordninger vil kun kunne fremme udviklingen af ugunstigt stillede områder, hvis disse områders udfordringer er tydeligt defineret på forhånd. Vanskelighederne ved at tiltrække eller fastholde økonomisk aktivitet kan være så alvorlige eller permanente, at det ikke er tilstrækkeligt alene at yde investeringsstøtte for at skabe udvikling i området.
- (42) Hvad angår støtte til mindske af visse specifikke vanskeligheder for SMV i a)-områder, skal de pågældende EFTA-stater dokumentere tilstedeværelsen og omfanget af sådanne vanskeligheder og godtgøre, at en driftsstøtteordning er nødvendig, fordi vanskelighederne ikke kan afhjælpes med investeringsstøtte.

<sup>(29)</sup> Ad hoc-støtte er underlagt de samme krav som individuel støtte ydet inden for rammerne af en støtteordning, medmindre andet er fastsat.

- (43) Hvad angår driftsstøtte, der skal forebygge eller mindske affolkningen i meget tyndt befolkede områder, skal den pågældende EFTA-stat dokumentere, at det pågældende område risikerer at blive affolket, hvis der ikke ydes driftsstøtte.

### 3.3. BEHOV FOR STATSLIG INDGRIBEN

- (44) For at kunne vurdere, om støtten er nødvendig for at kunne opfylde målet af fælles interesse, er det nødvendigt forinden at diagnosticere det problem, der søges løst. Statsstøtte bør kun ydes i de situationer, hvor støtten kan føre til en væsentlig forbedring, som markedet ikke i sig selv kan give. Det gælder ikke mindst i en kontekst, hvor der kun er begrænsede offentlige midler til rådighed.
- (45) Statsstøtteforanstaltninger kan under visse omstændigheder korrigere markedssvigt effektivt og bidrage til at gøre markederne mere velfungerende og fremme konkurrenceevnen. Hvis markedsresultaterne er effektive, men betragtes som utilfredsstillende ud fra et retfærdigheds- og samhörighedshensyn, kan statsstøtte desuden anvendes til at opnå et mere ønskværdigt og retfærdigt markedsresultat.
- (46) Hvad angår støtte til udvikling af områder, der er opført på regionalstøttekortet i henhold til reglerne i disse retningslinjers afsnit 5, finder Tilsynsmyndigheden, at de samhörighedsmål, der er fastsat i EØS-aftalen, ikke kan realiseres ved hjælp af markedsmekanismerne alene, men kræver statslig indgriben. Derfor bør støtte til disse områder betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til artikel 61, stk. 3, litra a) og c), i EØS-aftalen.

### 3.4. REGIONALSTØTTES FORMÅLSTJENLIGHED

- (47) Den anmeldte støtteforanstaltning skal være et politikredskab, der egner sig til at opfylde det pågældende politiske mål. En støtteforanstaltning vil ikke blive anset for forenelig med det indre marked, hvis det samme positive bidrag til regional udvikling kan opnås med mindre fordrejende politiske virkemidler eller støtteforanstaltninger.

#### 3.4.1. Formålstjenlighed i forhold til alternative politiske virkemidler

##### 3.4.1.1. Investeringsstøtteordninger

- (48) Regional investeringsstøtte er ikke det eneste politikredskab, der står til rådighed for EFTA-staterne, når de ønsker at støtte investering og jobskabelse i ugunstigt stillede regioner. EFTA-staterne kan også gøre brug af andre foranstaltninger, såsom infrastrukturudvikling, forbedring af den almene og den faglige uddannelse og forbedring af erhvervslivets rammevilkår.
- (49) EFTA-staterne skal forklare, hvorfor regionalstøtte er et formålstjenligt middel til at realisere de fælles retfærdigheds- eller samhörighedsmål, når de indfører en ordning uden for rammerne af et operationelt program finansieret med midler fra samhörighedspolitikken.
- (50) Tilsynsmyndigheden vil især lægge vægt på de konsekvensanalyser af den pågældende støtteordning, som EFTA-staten kan fremlægge. Derudover kan resultaterne af efterfølgende evalueringer som beskrevet i afsnit 4 indgå i vurderingen af den foreslåede ordnings formålstjenlighed.

##### 3.4.1.2. Individuel investeringsstøtte

- (51) Hvor der er tale om ad hoc-støtte, skal EFTA-staten dokumentere, at netop denne type støtte vil yde et større bidrag til regionens udvikling end støtte ydet inden for rammerne af en støtteordning eller andre foranstaltninger.

##### 3.4.1.3. Driftsstøtteordninger

- (52) EFTA-staten skal dokumentere, at støtten er formålstjenlig til realisering af ordningens mål med hensyn til de problemer, den tager sigte på at afhjælpe. Med henblik på at dokumentere støttens formålstjenlighed kan EFTA-staten beregne støttebeløbet på forhånd som et fast beløb til dækning af meromkostningerne i en given periode, så virksomhederne tilskyndes til at holde omkostningerne nede og udvikle deres forretning på en mere effektiv måde <sup>(30)</sup>.

<sup>(30)</sup> Hvis der er stor usikkerhed om den fremtidige omkostnings- og indtægtsudvikling og en betydelig informationsasymmetri, vil den offentlige myndighed måske ønske at anvende kompensationsmodeller, der ikke fuldt ud er baseret på forhåndsregninger, men derimod en blanding af forudgående og efterfølgende beregninger (f.eks. med tilbagebetalingsklausuler, der åbner mulighed for at få andel i uforudsete gevinster).

### 3.4.2. Formålstjenlighed i forhold til andre støtteinstrumenter

- (53) Regionalstøtte kan ydes i forskellige former. Men EFTA-staten skal sikre, at støtten ydes under den form, der må antages at skabe færrest samhandels- og konkurrencefordrejninger. I den forbindelse gælder, at hvis støtten ydes i en form, hvor der er tale om en direkte økonomisk fordel (f.eks. direkte tilskud, fritagelser for eller nedsættelser af afgifter eller socialsikrings- eller andre obligatoriske bidrag eller salg af fast ejendom, varer eller tjenester til favorable priser), skal EFTA-staten dokumentere, hvorfor andre, potentielt mindre fordrejende former for støtte, såsom tilbagebetalingspligtige tilskud eller støtteformer baseret på lån eller kapitalinstrumenter (f.eks. rentelette lån eller rentetilskud, statsgarantier, erhvervelse af kapitalinteresser eller alternative kapitalindsprøjtninger på favorable vilkår) ikke er formålstjenlige.
- (54) Ved støtteordninger, der tager sigte på realisering af mål og prioriteter i operationelle programmer, anses det finansieringsinstrument, der er valgt i det pågældende program, for at være et formålstjenligt instrument.
- (55) Resultaterne af efterfølgende evalueringer kan som beskrevet i afsnit 4 indgå i vurderingen af den foreslåede støtteordnings formålstjenlighed.

### 3.5. INCITAMENTVIRKNING

- (56) Regionalstøtte kan kun anses for at være forenelig med det indre marked, hvis den har en tilskyndelsesvirkning. Med tilskyndelsesvirkning menes, at støtten skal ændre virksomhedens adfærd på en sådan måde, at den iværksætter yderligere aktiviteter, der bidrager til udviklingen i et område, som den ikke ville have iværksat uden støtten, eller som den kun ville have iværksat i mere begrænset omfang eller et andet sted. Støtten må ikke gå til dækning af omkostningerne ved en aktivitet, som virksomheden under alle omstændigheder ville have iværksat, eller kompensere for den normale forretningsmæssige risiko ved en økonomisk aktivitet.
- (57) Der er to scenarier, hvor det er muligt at påvise en tilskyndelsesvirkning:
- a) Støtten tilskynder en virksomhed til at træffe en positiv investeringsbeslutning, fordi en investering, der ellers ikke ville være tilstrækkeligt rentabel for virksomheden, nu kan placeres i det pågældende område <sup>(31)</sup> (*scenario 1*, investeringsbeslutning), eller
  - b) Støtten tilskynder til at placere en planlagt investering i den pågældende region frem for en anden, fordi den udligner de nettoulempere og de nettoomkostninger, der er forbundet med at placere investeringen i den pågældende region (*scenario 2*, placeringsbeslutning).
- (58) Hvis støtten ikke ændrer støttemodtagerens adfærd ved at tilskynde til (yderligere) investeringer i det pågældende område, må den samme investering antages at ville finde sted i området også uden støtten. En sådan støtte er ikke forbundet med nogen tilskyndelse til at realisere regionaludviklingsmålet og kan derfor ikke godkendes som værende forenelig med det indre marked.
- (59) Er der tale om regionalstøtte, som ydes med midler fra samhørighedspolitikken i a)-områder til investeringer, der er nødvendige for at opfylde normer og standarder fastsat i EØS-lovgivningen, kan støtten dog anses for at have en tilskyndelsesvirkning, hvis det uden støtten ikke ville have været tilstrækkeligt rentabelt for støttemodtageren at foretage investeringen i det pågældende område, og hvis resultatet derfor havde været, at en eksisterende virksomhed i området var blevet nedlagt.

#### 3.5.1. Investeringsstøtteordninger

- (60) Et individuelt investeringsprojekt må ikke påbegyndes, før ansøgningsformularen er indsendt.
- (61) Hvis projektet påbegyndes, før ansøgningsformularen er indsendt, vil enhver støtte ydet til det pågældende projekt ikke blive betragtet som forenelig med det indre marked.
- (62) EFTA-staterne skal benytte den standardansøgningsformular, der findes i bilaget til disse retningslinjer <sup>(32)</sup>. På denne ansøgningsformular skal SMV og store virksomheder give en kontrafaktisk redegørelse for, hvad der vil ske, hvis støtten ikke bliver tildelt, og oplyse, hvilket af de i punkt 57 beskrevne scenarier der er tale om.

<sup>(31)</sup> Sådanne investeringer kan bane vejen for yderligere investeringer, der vil være rentable uden støtte.

<sup>(32)</sup> Se bilag III.

- (63) Desuden skal store virksomheder fremlægge dokumentation for den kontrafaktiske situation, der beskrives i ansøgningsformularen. SMV er ikke underlagt en sådan betingelse.
- (64) Troværdigheden af denne beskrivelse af den kontrafaktiske situation skal kontrolleres af den støtteydende myndighed, som skal bekræfte, at regionalstøtten har den krævede tilskyndelsesvirkning i overensstemmelse med et af de scenarier, der er beskrevet i punkt 57. Beskrivelsen af den kontrafaktiske situation er troværdig, hvis den er realistisk og baseret på de beslutningsparametre, der var gældende på det tidspunkt, hvor støttemodtageren traf sin investeringsbeslutning.

### 3.5.2. Anmeldelsespligtig individuel investeringsstøtte

- (65) Ud over de krav, der stilles i punkt 60 til 64 angående anmeldt individuel støtte <sup>(33)</sup>, skal EFTA-staten fremlægge klar dokumentation for, at støtten faktisk har indvirkning på valget af investering eller placering <sup>(34)</sup>. Den skal tydeligt angive, hvilket af scenarierne i punkt 57 der er tale om. For at Tilsynsmyndigheden kan foretage en grundig vurdering, skal EFTA-staten ikke blot fremlægge oplysninger om det støttemodtagende projekt, men også give en udtømmende beskrivelse af det kontrafaktiske scenarie, dvs. den situation, hvor virksomheden ikke modtager støtte fra nogen offentlig myndighed i EØS.
- (66) I *scenarie 1* vil EFTA-staten kunne dokumentere tilskyndelsesvirkningen ved at fremlægge dokumentation fra virksomheden, der viser, at investeringen ikke ville være tilstrækkeligt rentabel uden støtten.
- (67) I *scenarie 2* vil EFTA-staten kunne dokumentere tilskyndelsesvirkningen ved at fremlægge dokumentation fra virksomheden, der viser, at den har sammenlignet omkostninger og fordele ved placering i den støttemodtagende region med omkostninger og fordele ved placering i de(t) alternative område(r). Tilsynsmyndigheden vil gennemgå disse sammenligninger for at sikre, at de er realistiske.
- (68) I den forbindelse opfordres EFTA-staterne til at fremlægge bl.a. officielle bestyrelsesdokumenter, risikoanalyser (herunder en vurdering af placeringsspecifikke risici), finansielle rapporter, interne forretningsplaner, ekspertudtalelser samt andre undersøgelser vedrørende det pågældende investeringsprojekt. Også efterspørgselsprognoser, omkostningsprognoser, finansielle prognoser, dokumenter, der forelægges et investeringsudvalg, og hvori der gøres rede for forskellige investeringsscenarier, samt dokumenter, der stilles til rådighed for de finansielle markeder, kan hjælpe EFTA-staternes med at dokumentere tilskyndelsesvirkningen.
- (69) I denne sammenhæng — og navnlig i relation til *scenarie 1* — vil rentabilitetsvurderingen kunne baseres på almindeligt anvendte metoder inden for den pågældende branche, bl.a. metoder til at evaluere projektets nettonutidsværdi (Net Present Value — NPV) <sup>(35)</sup>, det interne afkast (internal rate of return — IRR) <sup>(36)</sup> og afkastet af den investerede kapital (return on capital employed — ROCE). Projektets rentabilitet skal sammenholdes med virksomhedens normale krav til afkast ved andre investeringsprojekter af samme type. Hvor et sådant benchmark ikke findes, skal projektets rentabilitet sammenholdes med virksomhedens samlede kapitalomkostninger eller det sædvanlige afkast i den pågældende branche.
- (70) Hvis støtten ikke får den støttemodtagende virksomhed til at ændre adfærd og stimulerer til (yderligere) investering i den støttemodtagende region, foreligger der ingen positiv effekt for regionen. Hvor det fremgår, at den samme investering ville være blevet gennemført i regionen, selv om støtten ikke var blevet tildelt, vil støtten derfor ikke blive betragtet som forenelig med det indre marked.

### 3.5.3. Driftsstøtteordninger

- (71) Ved driftsstøtteordninger anses støtten for at have en tilskyndelsesvirkning, hvis den økonomiske aktivitet i den pågældende region eller det pågældende område uden støtten må antages at ville blive betydeligt reduceret på grund af de problemer, støtten har til formål at afhjælpe.

<sup>(33)</sup> Ved ad hoc-støtte skal kravene i punkt 60 til 64 i disse retningslinjer også opfyldes ud over kravene i afsnit 3.5.2.

<sup>(34)</sup> De kontrafaktiske scenarier er beskrevet i punkt 57.

<sup>(35)</sup> Projektets nettonutidsværdi er forskellen mellem de positive og negative pengestrømme i investeringens levetid, tilbagediskonteret til deres aktuelle værdi (typisk ved brug af kapitalomkostningerne).

<sup>(36)</sup> Det interne afkast baseres ikke på den bogførte indtjening i et bestemt år, idet der hér tages højde for de fremtidige pengestrømme, som investoren forventer at opnå i hele investeringens levetid. Det defineres som den diskonteringsrate, for hvilken nettonutidsværdien af en pengestrøm er lig med nul.

- (72) Tilsynsmyndigheden vil derfor anse støtten for at tilskynde til yderligere økonomisk aktivitet i de pågældende områder eller regioner, hvis EFTA-staten har dokumenteret eksistensen og det betydelige omfang af de pågældende problemer i området (se punkt 42-43).

### 3.6. STØTTENS PROPORTIONALITET (BEGRÆNSNING TIL ET MINIMUM)

- (73) I princippet skal regionalstøtten være begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at afføde yderligere investeringer eller aktiviteter i det pågældende område.
- (74) Som hovedregel vil anmeldelsespligtig individuel støtte blive anset for at være begrænset til det nødvendige minimum, hvis støttebeløbet svarer til de nettomerkostninger, der er forbundet med at gennemføre investeringen i det pågældende område, i forhold til den kontrafaktiske situation uden støtten. Ved investeringsstøtte, der ydes til store virksomheder inden for rammerne af en anmeldt støtteordning, skal EFTA-staterne ligeledes sikre sig, at støtten begrænses til et minimum ud fra en »nettomerkostningsbetragtning«.
- (75) I *scenario 1*-situationer (investeringsbeslutninger) må støttebeløbet derfor ikke overstige det minimum, der er nødvendigt for at gøre projektet tilstrækkeligt rentabelt, dvs. at støttebeløbet ikke må generere et større internt afkast, end virksomheden normalt opnår ved andre investeringsprojekter af samme type. Hvis et sådant benchmark til vurdering af det interne afkast ikke findes, kan virksomhedens samlede kapitalomkostninger eller det sædvanlige afkast i den pågældende branche også bruges som benchmark.
- (76) I *scenario 2*-situationer (placeringsbeslutninger) må støttebeløbet ikke overstige differencen mellem investeringens nettonutidsværdi i det pågældende område og nettonutidsværdien i det alternative område. Alle relevante omkostninger og fordele skal medtages i beregningerne, herunder for eksempel administrationsomkostninger, transportomkostninger, uddannelsesomkostninger, der ikke dækkes af uddannelsesstøtte, samt lønforskelle. Ligger det alternative område inden for EØS, må der imidlertid ikke tages hensyn til støtte ydet i det pågældende alternative område.
- (77) For at skabe forudsigelighed og lige vilkår har Tilsynsmyndigheden desuden fastsat maksimale støtteintensiteter <sup>(37)</sup> for investeringsstøtte. Disse maksimale støtteintensiteter tjener to formål.
- (78) For anmeldte ordninger fungerer disse maksimale støtteintensiteter for det første som »safe harbours« for SMV — hvilket vil sige, at så længe støtteintensiteten holdes under den tilladte maksimale intensitet, anses kriteriet angående støttens begrænsning til et minimum for at være opfyldt.
- (79) I alle andre tilfælde bruges de maksimale støtteintensiteter som loft i den nettomerkostningstilgang, der er beskrevet i punkt 75 og 76.
- (80) De maksimale støtteintensiteter er fastsat på basis af tre kriterier:
- a) den socioøkonomiske situation i det pågældende område som en målestok for udviklingsbehovene i området og de eventuelle handicap, det har med hensyn til at tiltrække og fastholde økonomisk aktivitet
  - b) støttemodtagerens størrelse som udtryk for de særlige vanskeligheder ved at finansiere eller gennemføre et projekt i området
  - c) investeringsprojektets størrelse som indikator for de konkurrence- og samhandelsfordrejninger, der kan ventes.
- (81) I overensstemmelse hermed tillades der højere støtteintensiteter (og eventuelt deraf følgende større konkurrence- og samhandelsfordrejninger), jo mindre udviklet den pågældende region er, og hvis støttemodtageren er en SMV.
- (82) På grund af de forventede større konkurrence- og samhandelsfordrejninger skal den maksimale støtteintensitet for større investeringsprojekter nedjusteres gradvist efter mekanismen i punkt 20, litra c).

<sup>(37)</sup> Se punkt 5.4 om maksimale støtteintensiteter.

### 3.6.1. Investeringsstøtteordninger

- (83) For støtte til SMV kan de øgede maksimale støtteintensiteter beskrevet i afsnit 5.4 anvendes. SMV kan dog ikke drage fordel af disse øgede intensiteter, hvis investeringerne vedrører store investeringsprojekter.
- (84) EFTA-staten skal ved investeringsstøtte til store virksomheder sikre, at støttebeløbet svarer til de nettomeromkostninger, der er forbundet med at gennemføre investeringen i det pågældende område, i forhold til den kontrafaktiske situation uden støtten. Den metode, der er beskrevet i punkt 75 og 76, skal bruges med de maksimale støtteintensiteter som loft.
- (85) For store investeringsprojekter skal det sikres, at støtten ikke overstiger den nedjusterede støtteintensitet. Når en støttemodtager får støtte til en investering, der betragtes som en del af et enkelt investeringsprojekt, skal støtten nedjusteres, for så vidt angår de støtteberettigede omkostninger, der overstiger 50 mio. EUR <sup>(38)</sup>.
- (86) Den støtteydende myndighed skal ved støttens tildeling beregne den maksimale støtteintensitet og støttebeløbet for hvert projekt. Støtteintensiteten skal beregnes på basis af bruttosubventionsækvivalenten enten i forhold til de samlede støtteberettigede investeringsomkostninger eller de samlede støtteberettigede lønomkostninger, som støttemodtageren angav ved sin ansøgning om støtten.
- (87) Hvis investeringsstøtte beregnet på basis af investeringsomkostningerne kombineres med regional investeringsstøtte beregnet på basis af lønomkostningerne, må den samlede støtte ikke overstige det højeste af de beløb, der fremkommer ved hver af disse to beregninger, ligesom den heller ikke må overstige den maksimalt tilladte støtteintensitet for det pågældende område.
- (88) Der er mulighed for at yde investeringsstøtte samtidigt under flere regionalstøtteordninger eller i kumulation med ad hoc-støtte, men den samlede støtte fra alle kilder må ikke overstige den maksimalt tilladte støtteintensitet pr. projekt og skal beregnes på forhånd af den første støtteydende myndighed.
- (89) Hvad angår initialinvesteringer, som er knyttet til det europæiske territoriale samarbejde (ETS-projekter), og som opfylder kriterierne i forordningen om de særlige bestemmelser for støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling til målet om europæisk territorielt samarbejde <sup>(39)</sup>, vil den støtteintensitet, der gælder for det område, hvor initialinvesteringen er placeret, gælde for alle støttemodtagere, der deltager i projektet. Hvis initialinvesteringen er placeret i to eller flere støttede områder, er den maksimale støtteintensitet for initialinvesteringen den, der gælder i det støttede område, hvor størstedelen af de støtteberettigede omkostninger opstår. Initialinvesteringer, der foretages af store virksomheder i c)-områder, kan kun få regionalstøtte inden for rammerne af det europæiske territoriale samarbejde, hvis der er tale om initialinvesteringer i nye aktiviteter eller nye produkter.

#### 3.6.1.1. Støtteberettigede omkostninger beregnet på basis af investeringsomkostninger

- (90) De erhvervede aktiver skal være nye aktiver, undtagen for små og mellemstore virksomheders vedkommende og ved overtager af en virksomhed <sup>(40)</sup>.
- (91) For SMV's vedkommende kan op til 50 % af udgifterne til forundersøgelser eller konsulentbistand i tilknytning til investeringen også anses for at være støtteberettigede omkostninger.
- (92) For støtte ydet til en gennemgribende ændring i produktionsprocessen gælder, at de støtteberettigede omkostninger skal overstige afskrivningen på de aktiver, som er knyttet til den aktivitet, der skal moderniseres, i de tre forudgående regnskabsår.
- (93) For støtte ydet til diversificering af en eksisterende virksomhed gælder, at de støtteberettigede omkostninger skal overstige den bogførte værdi af de aktiver, der genbruges, med mindst 200 % i det regnskabsår, der gik forud for projektets påbegyndelse.
- (94) Udgifter til leje af materielle aktiver må medregnes, når følgende betingelser er opfyldt:
- Ved leje af jord og bygninger skal lejeaftalen have en løbetid på mindst fem år efter det tidspunkt, hvor investeringsprojektet forventes afsluttet, når det gælder store virksomheder, og tre år for SMV.
  - Hvad angår udstyr eller maskiner, skal der være tale om finansiel leasing, hvor støttemodtageren er forpligtet til at købe det pågældende aktiv efter leasingperiodens udløb.

<sup>(38)</sup> Støtteintensiteterne nedjusteres efter mekanismen i punkt 20, litra c).

<sup>(39)</sup> Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige bestemmelser for støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling til målet om europæisk territorielt samarbejde. Kommissionens forslag COM(2011) 611 vedrørende EFRU/ETS-forordningen.

<sup>(40)</sup> Defineret i punkt 20, litra h) og i).

- (95) Ved overtagelser af en virksomhed må kun udgifterne til køb af aktiverne fra en tredjepart uden tilknytning til køberen medregnes. Transaktionen skal gennemføres på markedsvilkår. Hvis der allerede er ydet støtte til erhvervelse af aktiver forud for erhvervelsen heraf, skal omkostningerne til disse aktiver fratrækkes de støtteberettigede omkostninger, der er knyttet til købet af en virksomhed. Hvis overtagelsen af en virksomhed ledsages af en supplerende investering, der er støtteberettiget, skal de støtteberettigede omkostninger, der er knyttet til en sådan supplerende investering, lægges til omkostningerne ved erhvervelse af virksomhedens aktiver.
- (96) For store virksomheders vedkommende er omkostninger til immaterielle aktiver kun støtteberettigede for op til 50 % af projektets samlede støtteberettigede investeringsomkostninger. For SMV kan de fulde omkostninger ved immaterielle aktiver medregnes.
- (97) De støtteberettigede immaterielle aktiver, der indgår i beregningen af investeringsomkostningerne, skal forblive i det pågældende støtteberettigede område og må ikke flyttes til andre områder. I den forbindelse skal de immaterielle aktiver opfylde følgende betingelser:
- a) de skal udelukkende anvendes i den virksomhed, der modtager støtten
  - b) de skal kunne afskrives
  - c) de skal erhverves fra tredjeparter uden tilknytning til køberen og på markedsvilkår.
- (98) De immaterielle aktiver skal indgå i den støttemodtagende virksomheds aktiver og forblive i det projekt, hvortil støtten ydes, i mindst fem år (tre år for SMV).

#### 3.6.1.2. Støtteberettigede omkostninger beregnet på basis af lønomkostninger

- (99) Regionalstøtte kan også beregnes på basis af de forventede lønomkostninger, der er forbundet med den jobskabende, som et initialinvesteringsprojekt vil resultere i. Der kan kun ydes støtte til kompensation for lønudgiften til nyansatte beregnet over en toårig periode, og den deraf følgende støtteintensitet må ikke overstige den gældende støtteintensitet i det pågældende område.

#### 3.6.2. Anmeldelsespligtig individuel investeringsstøtte

- (100) I *scenario 1*-situationer (investeringsbeslutning) vil Tilsynsmyndigheden kontrollere, at støttebeløbet ikke overstiger det minimum, der er nødvendigt for at gøre projektet tilstrækkeligt rentabelt, jf. den metode, der er beskrevet i punkt 75.
- (101) I *scenario 2*-situationer (placeringsbeslutning) vil Tilsynsmyndigheden sammenholde investeringens nettonutidsværdi i det pågældende område med investeringens nettonutidsværdi i det alternative område, jf. den metode, der er beskrevet i punkt 76.
- (102) Vurderingen af, om støtten står i et rimeligt forhold til formålet, kan også baseres på beregninger til vurdering af støttens tilskyndelsesvirkning. EFTA-staten skal godtgøre, at støtten står i et rimeligt forhold til formålet, ved at fremlægge dokumentation herfor, f.eks. af den i punkt 68 omhandlede art.
- (103) Støtteintensiteten må ikke overstige den tilladte justerede støtteintensitet.

#### 3.6.3. Driftsstøtteordninger

- (104) EFTA-staten skal godtgøre, at støtteniveauet står i et rimeligt forhold til de problemer, der søges afhjulpet med støtten.
- (105) Især skal følgende betingelser være opfyldt:
- a) støtten skal ydes til dækning af et sæt på forhånd fastlagte støtteberettigede omkostninger, som i fuldt omfang kan tilskrives de problemer, der søges afhjulpet med støtten, hvilket skal godtgøres af EFTA-staten
  - b) støtten skal være begrænset til en bestemt andel af disse på forhånd fastlagte støtteberettigede omkostninger og må ikke overstige dem
  - c) det støttebeløb, der ydes til hver modtager, skal være proportionalt med størrelsen af de problemer, der reelt gør sig gældende for denne støttemodtager.

### 3.7. UNDGÅELSE AF UBERETTIGEDE NEGATIVE VIRKNINGER PÅ KONKURRENCE OG SAMHANDEL

- (106) Hvis støtten skal kunne anses for at være forenelig med det indre marked, skal de negative konsekvenser i form af fordrejning af konkurrencen og påvirkning af samhandelen mellem EFTA-staterne opvejes af støttens positive virkning i kraft af bidraget til målet af fælles interesse. I visse situationer vil de negative konsekvenser overstige de positive virkninger, hvilket betyder, at støtten ikke kan anses for at være forenelig med det indre marked.

#### 3.7.1. Generelle betragtninger

- (107) Der er især to måder, hvorpå regionalstøtte kan fordreje konkurrencen og samhandelen. Der kan være tale om fordrejninger på produktmarkeder og om lokaliseringseffekter. Begge former for fordrejning kan føre til ineffektiv allokering (underminering af det indre markeds økonomiske ydeevne) og fordelingsproblemer (fordeling af de økonomiske aktiviteter på tværs af regionerne).
- (108) En af de skadelige virkninger, statsstøtte kan have, er, at den kan forhindre markedsmekanismerne i at virke effektivt med hensyn til at belønne de mest effektive producenter og presse de mindst effektive til at blive mere effektive, reorganisere sig eller forlade markedet. Hvis der som følge af statsstøtte opstår en kraftig kapacitetsforøgelse på et underpræsterende marked, kan det fordreje konkurrencen uforholdsmæssigt meget, da skabelse eller fastholdelse af en overkapacitet kan reducere avancen, få konkurrenterne til at investere mindre og eventuelt tvinge dem ud af markedet. Der kan således opstå en situation, hvor konkurrenter, der under andre omstændigheder ville have kunnet klare sig, fortrænges fra markedet. Det kan også afholde andre virksomheder fra at gå ind på eller ekspandere på markedet og mindske konkurrenternes incitament til at innovere. Resultatet heraf er ineffektive markedsstrukturer, hvilket på længere sigt også er til skade for forbrugerne. Desuden kan støtte få potentielle støttemodtagere til at læne sig tilbage eller måske påtage sig for store risici. De langsigtede virkninger for sektorens præstationer som helhed vil sandsynligvis være negative.
- (109) Støtten kan desuden have en fordrejende virkning ved at øge eller fastholde støttemodtagerens stærke markedsposition. Selv i de tilfælde, hvor støtten ikke direkte styrker en betydelig markedsposition, kan den alligevel gøre det indirekte, fordi den afholder eksisterende konkurrenter fra at ekspandere, fremprovokerer deres udtræden af markedet eller afholder nye konkurrenter fra at komme ind på markedet.
- (110) Bortset fra fordrejninger på produktmarkederne påvirker regionalstøtte også ifølge selve sin natur lokaliseringen af økonomisk aktivitet. Når et område som følge af statsstøtte tiltrækker investeringer, er der et andet område, som går glip af disse investeringer. De negative virkninger i de områder, som støtten influerer på, kan tage form af nedsat økonomisk aktivitet og tab af arbejdspladser, bl.a. på underleverandørniveau. Der kan også være tale om tab af positive eksternaliteter (f.eks. klyngeeffekt, videnafsamling, uddannelse osv.).
- (111) Regionalstøttens geografiske specificitet gør, at den adskiller sig fra andre former for horisontal støtte. Det er et særkende ved regionalstøtte, at formålet er at påvirke investorenes beslutning om, hvor et investeringsprojekt skal placeres. Regionalstøtte, der opvejer de meromkostninger, som en regions handicap afføder, og bidrager til øgede investeringer i støttemodtagende områder uden at trække dem væk fra andre støtteberettigede områder, bidrager dermed ikke blot til regionens udvikling, men også til samhørigheden, og er dermed i sidste ende til gavn for hele EØS. De negative lokaliseringsevirkninger, som regionalstøtte kan have, begrænses allerede i et vist omfang af regionalstøttekortene, som under iagttagelse af retfærdighedshensyn og målsætningerne for samhørighedspolitikken opstiller en udtømmende oversigt over områder, der er regionalstøtteberettigede og de tilladte maksimale støtteintensiteter. Ved vurderingen af støttens reelle virkninger for samhørighedsmålene er det imidlertid vigtigt at have et overblik over, hvad der ville være sket uden støtten.

#### 3.7.2. Åbenlyst negative konsekvenser

- (112) Tilsynsmyndigheden har identificeret visse situationer, hvor de negative konsekvenser overstiger de positive virkninger, så støtten ikke kan anses for at være forenelig med det indre marked.
- (113) Tilsynsmyndigheden har fastsat maksimale støtteintensiteter. Disse maksimale støtteintensiteter afspejler et grundlæggende krav om forenelighed med det indre marked, idet formålet hermed er at forhindre brug af statsstøtte til projekter, hvor det skønnes, at der er et meget skævt forhold mellem støttebeløbet og de støtteberettigede omkostninger og dermed særligt stor risiko for fordrejende effekt. Generelt forholder det sig sådan, at jo større positive virkninger det støttede projekt kan give, og jo større støttebehovet er, desto højere er loftet over støtteintensiteten.

- (114) I *scenarie 1*-tilfælde (investeringsbeslutninger), hvor der i kraft af projektet skabes kapacitet på et marked, som strukturelt er i absolut tilbagegang, betragter Tilsynsmyndigheden dette som en negativ effekt, der næppe vil kunne opvejes af nogen positiv effekt.
- (115) I *scenarie 2*-tilfælde (placeringsbeslutninger), hvor investeringen uden støtten ville være blevet foretaget i et område med højere eller samme regionalstøtteintensitet som i det pågældende område, er der tale om en negativ effekt, som normalt ikke vil kunne opvejes af nogen positiv effekt, fordi det strider mod selve formålet med regionalstøtte.
- (116) Hvis støttemodtageren nedlægger samme eller en tilsvarende aktivitet i et andet område inden for EØS og flytter denne aktivitet til det valgte område, og hvis der er en årsagssammenhæng mellem støtten og relokaliseringen af aktiviteten, vil det blive betragtet som en negativ konsekvens, der normalt ikke vil kunne opvejes af noget positivt element.
- (117) Ved vurderingen af støtteansøgninger skal Tilsynsmyndigheden have alle de oplysninger stillet til rådighed, der er nødvendige for at kunne vurdere, om den pågældende statsstøtte vil resultere i et væsentligt tab af arbejdspladser i forbindelse med eksisterende aktiviteter andre steder inden for EØS.

### 3.7.3. Investeringsstøtteordninger

- (118) Investeringsstøtteordninger må ikke føre til betydelige konkurrence- og samhandelsfordrejninger. Selv hvor sådanne fordrejninger (når alle betingelser for investeringsstøtte er opfyldt) kan anses for at være begrænsede på et individuelt plan, kan der på det kumulative plan være tale om betydelige fordrejninger. Det kan dreje sig om fordrejninger på afsætningsmarkeder i form af skabelse eller forværring af en overkapacitet eller skabelse, styrkelse eller opretholdelse af en betydelig markedsstyrke, som vil hæmme de dynamiske incitament. Støtte ydet inden for rammerne af støtteordninger kan generelt også føre til et betydeligt tab af økonomisk aktivitet i andre dele af EØS. For ordninger, der er målrettet efter bestemte sektorer, kan risikoen for sådanne fordrejninger være endnu mere udtalt.
- (119) EFTA-staten skal derfor dokumentere, at disse negative virkninger vil blive begrænset mest muligt, bl.a. i relation til de enkelte projekters størrelse, det individuelle og de kumulative støttebeløb, de forventede støttemodtagere samt de støttemodtagende sektorer. Den kan indsende eventuelle konsekvensanalyser og efterfølgende evalueringer af tilsvarende tidligere ordninger for at sætte Tilsynsmyndigheden i stand til at vurdere de sandsynlige negative virkninger.
- (120) Hvor der er tale om støtte ydet til individuelle investeringsprojekter inden for rammerne af en støtteordning, skal den støttestyrende myndighed påse og bekræfte, at støtten ikke får de åbenlyst negative konsekvenser, der er beskrevet i punkt 115. Dette kan ske på basis af de oplysninger, som støttemodtageren angiver i sin støtteansøgning og i sin erklæring i standardansøgningsformularen, hvor den alternative placering af investeringen, såfremt der ikke ydes støtte, også skal angives.

### 3.7.4. Anmeldelsespligtig individuel investeringsstøtte

- (121) Ved vurdering af de negative virkninger af anmeldt støtte sonderer Tilsynsmyndigheden mellem de to kontrafaktiske scenarier, der er beskrevet i punkt 100 og 101 ovenfor.

#### 3.7.4.1. *Scenarie 1*-situationer (investeringsbeslutninger)

- (122) I *scenarie 1*-situationer lægger Tilsynsmyndigheden særlig vægt på de negative virkninger i forbindelse med opbygning af overkapacitet i industrier i tilbagegang, exitrisikoen og begrebet betydelig markedsstyrke. Disse negative konsekvenser er beskrevet nedenfor i punkt 123 til 132 og skal vejes op imod støttens positive virkninger. Hvis det imidlertid fastslås, at støtten vil få de åbenlyst negative konsekvenser, som er beskrevet i punkt 114, kan den ikke betragtes som forenelig med det indre marked, fordi det er usandsynligt, at de kan opvejes af nogen positive faktorer.
- (123) Med henblik på identificering og vurdering af de potentielle konkurrence- og handelsfordrejninger skal EFTA-staterne indsende dokumentation, som sætter Tilsynsmyndigheden i stand til at identificere det pågældende produktmarked (dvs. de produkter, der påvirkes af en adfærdsændring hos støttemodtageren) og identificere de berørte konkurrenter og kunder/forbrugere.

- (124) Tilsynsmyndigheden vil vurdere de potentielle fordrejninger ud fra forskellige kriterier, bl.a. markedsforholdene for det pågældende produkt, situationen på markedet (vækstmarked eller marked i tilbagegang), processen for udvælgelsen af støttemodtageren, barrierer for adgang til og udtræden fra markedet og produktdifferentiering.
- (125) Hvis en virksomhed systematisk har haft behov for statsstøtte, kan det være et tegn på, at den ikke er i stand til at klare sig i konkurrencen på egen hånd, eller at den begunstiges urimeligt i forhold til sine konkurrenter.
- (126) Tilsynsmyndigheden sonderer mellem to hovedkategorier af potentielle negative virkninger på produktmarkeder:
- a) de tilfælde, hvor der sker en betydelig kapacitetsudvidelse, som fører til overkapacitet eller øger en eksisterende overkapacitet, især på markeder i tilbagegang
  - b) de tilfælde, hvor støttemodtageren har betydelig markedsstyrke.
- (127) Ved vurderingen af, om støtten kan medvirke til at skabe eller opretholde ineffektive markedsstrukturer, vil Tilsynsmyndigheden se på, hvor stor en forøgelse af produktionskapaciteten projektet er med til at skabe, og om markedet er underpræsterende.
- (128) Er der tale om et marked i vækst, er der normalt mindre grund til bekymring for, at støtten vil hæmme de dynamiske incitamenter eller lægge hindringer i vejen for at komme ind på eller træde ud af markedet.
- (129) Der er større grund til bekymring, hvor der er tale om markeder i tilbagegang. I den forbindelse sonderer Tilsynsmyndigheden mellem de tilfælde, hvor det relevante marked i et langsigtet perspektiv er præget af strukturel tilbagegang (dvs. har en negativ vækstrate), og de tilfælde, hvor det relevante marked er i relativ tilbagegang (dvs. har en positiv vækstrate, men ikke kommer op over en benchmarkvækst).
- (130) Utilstrækkelig markedspræstation bliver normalt målt i forhold til EØS' BNP for de tre seneste år inden projektets start (benchmark-vækstraten), men den kan også måles på grundlag af den forventede vækstrate for de kommende tre til fem år. Som indikatorer kan f.eks. følgende komme i betragtning: den forventede fremtidige vækst på det pågældende marked og den hermed forbundne udnyttelse af kapaciteten, samt den virkning, kapacitetsforøgelsen kan forventes af få på konkurrenterne som følge af indvirkningen på priser og fortjeneste.
- (131) I nogle tilfælde vil en vurdering af vækstraten på det pågældende produktmarked i EØS ikke være en fyldestgørende målestok for, hvilke virkninger støtten vil få — det gælder navnlig, hvis markedet er globalt. I sådanne tilfælde vil Tilsynsmyndigheden se på støttens virkninger for de pågældende markedsstrukturer og især risikoen for fortrængning af EØS-producenter.
- (132) Ved vurderingen af, om der består en betydelig markedsstyrke, vil Tilsynsmyndigheden tage hensyn til, hvilken position på markedet støttemodtageren havde over en vis periode før støtten, og hvilken position virksomheden ventes at få efter investeringens afslutning. Tilsynsmyndigheden vil således tage hensyn til støttemodtagerens markedsandel såvel som konkurrenternes markedsandele og til andre relevante faktorer, f.eks. markedets struktur, hvor den vil se på koncentrationsgraden på markedet, eventuelle adgangsbarrierer <sup>(41)</sup>, købermagt <sup>(42)</sup> og hindringer for ekspansion eller udtræden.

#### 3.7.4.2. Scenarie 2-situationer (placeringsbeslutning)

- (133) Hvis den kontrafaktiske analyse tyder på, at investeringen uden støtten ville være blevet foretaget et andet sted (scenarie 2), som med hensyn til det pågældende produkt tilhører det samme geografiske marked, og hvis støtten er proportionel, vil resultatet i relation til overkapacitet eller betydelig markedsposition i princippet blive det samme, uanset støtten. I sådanne tilfælde er det sandsynligt, at de positive virkninger af støtten opvejer de begrænsede negative virkninger på konkurrencen. Ligger den alternative placering inden for EØS, fokuserer Tilsynsmyndigheden imidlertid især på de negative konsekvenser relateret til den alternative placering, så hvis støtten vil få åbenlyst negative konsekvenser som beskrevet i punkt 115 og 116, kan den ikke anses for forenelig med det indre marked, fordi det er usandsynligt, at de kan opvejes af nogen positive faktorer.

<sup>(41)</sup> Hindringer for adgangen til markedet omfatter retlige hindringer (i første række intellektuel ejendomsret), besparelser ved stordrift og fokuseret drift samt hindringer for adgangen til net og infrastrukturer. Ydes der støtte på et marked, hvor støttemodtageren er en fast etableret markedsaktør, kan eventuelle markedsbarrierer give støttemodtageren en endnu stærkere markedsposition, og dermed yderligere forværre de eventuelle negative virkninger af denne markedsstyrke.

<sup>(42)</sup> På et marked med stærke købere er det mindre sandsynligt, at støttemodtageren vil kunne forhøje sine priser over for disse købere.

### 3.7.5. Driftsstøtteordninger

- (134) Hvis støtten er nødvendig og står i et rimeligt forhold til det fælles mål, der er beskrevet i afsnit 3.2.3, vil de negative virkninger af støtten ofte kunne opvejes af dens positive virkninger. I nogle tilfælde vil støtten imidlertid kunne resultere i en ændring af markedets strukturer eller af forholdene i en sektor eller industrigren, der kunne fordreje konkurrencen betydeligt ved at skabe adgangs- eller exitbarrierer, substitutionsvirkninger eller omdirigering af handelsstrømme. I disse tilfælde vil disse negative virkninger normalt ikke kunne opvejes af nogen positive virkninger.

### 3.8. GENNEMSIGTIGHED

- (135) EFTA-staterne skal på et centralt websted eller på et separat websted, der indsamler oplysninger fra flere websteder (f.eks. regionale websteder), som minimum offentliggøre følgende information om de anmeldte støtteforanstaltninger: teksten til den anmeldte støtteordning og bestemmelserne om dens gennemførelse, den støttende myndighed, de enkelte støttemodtagere, støttebeløbet pr. modtager og støtteintensiteten. Disse krav gælder for individuel støtte ydet inden for rammerne af anmeldte ordninger og for ad hoc-støtte. Disse oplysninger skal offentliggøres efter vedtagelsen af støtteafgørelsen, opbevares i mindst 10 år og være frit tilgængelige for den almindelige offentlighed <sup>(43)</sup>.

## 4. EVALUERING

- (136) For yderligere at sikre, at fordrejninger af konkurrencen og samhandelen begrænses, kan Tilsynsmyndigheden kræve, at visse ordninger er tidsbegrænsede (normalt fire år eller mindre) og evalueres som beskrevet i punkt 27.
- (137) Der vil blive krævet evaluering af ordninger, hvor muligheden for fordrejninger er særligt høj, dvs. at de kan begrænse konkurrencen betydeligt, hvis gennemførelsen af dem ikke evalueres i tide.
- (138) I betragtning af formålet med evalueringen og for at undgå uforholdsmæssige byrder for EFTA-staterne, når der er tale om mindre støttebeløb, gælder dette kun for støtteordninger med store budgetter eller nye karakteristika, eller hvor der ventes betydelige ændringer på markeder, i teknologi eller lovgivning. Evalueringen skal foretages af en sagkyndig, der er uafhængig af den støtteydende myndighed, og på grundlag af en fælles metodologi <sup>(44)</sup>, og den skal offentliggøres. Evalueringen skal indsendes til Tilsynsmyndigheden i så god tid, at den kan tage stilling til en eventuel forlængelse af ordningen, og under alle omstændigheder ved ordningens udløb. Evalueringens nærmere omfang og måden, hvorpå den skal gennemføres, fastlægges i afgørelsen om godkendelse af støtteforanstaltningen. Der skal tages hensyn til resultaterne af evalueringen ved enhver efterfølgende støtteforanstaltning med et tilsvarende formål.

## 5. REGIONALSTØTTEKORT

- (139) I dette afsnit opstiller Tilsynsmyndigheden kriterierne for identificering af de områder, der opfylder betingelserne i artikel 61, stk. 3, litra a) og c), i EØS-aftalen. De områder, der opfylder disse betingelser, og som en EFTA-stat ønsker at udpege som a)- eller c)-områder, skal være opført på et regionalstøttekort, som Tilsynsmyndigheden skal have forelagt til godkendelse, før der må ydes regionalstøtte til virksomheder beliggende i de pågældende områder. Desuden skal regionalstøttekortene indeholde angivelse af de tilladte maksimale støtteintensiteter i disse områder.

### 5.1. REGIONALSTØTTEBERETTIGET BEFOLKNINGSANDEL

- (140) Eftersom ydelse af regionalstøtte sker som en undtagelse fra det generelle statsstøtteforbud i artikel 61, stk. 1, i EØS-aftalen, finder Tilsynsmyndigheden, at den samlede befolkning i a)- og c)-områderne i EFTA-staterne må være lavere end befolkningen i de områder, der ikke er udpeget som regionalstøtteberettigede områder.
- (141) I Tilsynsmyndighedens retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013 <sup>(45)</sup> var den samlede dækning fastsat med udgangspunkt i områder med meget lav befolkningstæthed, jf. artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen. Norges loft over den støtteberettigede befolkningsandel var på 29,08 %, og Islands var på 31,6 %.

<sup>(43)</sup> Oplysningerne bør således opdateres regelmæssigt (f.eks. hver sjette måned) og være frit tilgængelige.

<sup>(44)</sup> Tilsynsmyndigheden vil muligvis fastlægge en sådan fælles metodologi.

<sup>(45)</sup> EUT L 54 af 28.2.2008, s. 1, og EØS-tillæg nr. 11 af 28.2.2008, s. 1.

(142) Der er visse træk ved EFTA-staterne, som skal tages i betragtning ved bestemmelse af den støtteberettigede befolkningsandel:

- a) eftersom EFTA-staterne har et relativt højt BNP pr. indbygger, er ingen regioner i øjeblikket støtteberettigede i henhold til artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen <sup>(46)</sup>.
- b) mange regioner i EFTA-staterne er tyndbefolkede.

Ligesom i retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte for 2007-2013 fastsætter Tilsynsmyndigheden som følge af disse særlige træk den nationale befolkningsandel på baggrund af områder med meget lav befolkningstæthed <sup>(47)</sup>.

Norge har otte tyndbefolkede statistiske regioner på niveau 3, som udgør 25,51 % af den norske befolkning. Derfor er Norges støtteberettigede befolkningsandel fastsat til 25,51 % for 2014-2020.

Island har to statistiske regioner på niveau 3, som udgør 36,5 % af den islandske befolkning, hvoraf den ene er med lav befolkningstæthed. Derfor er Islands støtteberettigede befolkningsandel fastsat til 36,5 % i 2014-2020.

Liechtenstein har ingen tyndbefolkede regioner og dermed ingen regioner, der er støtteberettigede på det grundlag.

#### 5.2. UNDTAGELSESBESTEMMELSEN I ARTIKEL 61, STK. 3, LITRA a) I EØS-AFTALEN

(143) I henhold til artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen, kan »støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse«, betragtes som forenelig med det indre marked. EU-Domstolen har i denne henseende præciseret, at anvendelsen af ordene »usædvanlig« og »alvorlig« i artikel [107], stk. 3, litra a), [i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde] viser, at denne undtagelsesbestemmelse kun angår områder, hvor den økonomiske situation er meget dårlig i forhold til [Unionen] som helhed <sup>(48)</sup>.

(144) Tilsynsmyndigheden finder, at betingelserne i artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen er opfyldt, hvis regionen er en statistisk region på niveau 2 med et BNP pr. indbygger, målt i købekraftstandarder, på mindre end 75 % af gennemsnittet i EØS. Hver regions BNP pr. indbygger <sup>(49)</sup> og EØS-gennemsnittet fastsættes i henhold til de relevante statistiske oplysninger. Ingen statistisk region på niveau 2 i EFTA-staterne opfylder dog i øjeblikket disse betingelser <sup>(50)</sup>. Derfor er ingen region i EFTA-staterne omfattet af undtagelsesbestemmelsen i EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra a).

#### 5.3. UNDTAGELSESBESTEMMELSEN I ARTIKEL 61, STK. 3, LITRA c) I EØS-AFTALEN

(145) I henhold til artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen kan »støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse«, betragtes som forenelig med det indre marked. Ifølge Domstolen indeholder »undtagelsen i artikel [107], stk. 3, litra c), [...] hjemmel til at fremme udviklingen i bestemte områder, uden at de i artikel [107], stk. 3, litra a), nævnte økonomiske betingelser behøver at være opfyldt, mens det dog er en forudsætning, at den herved ydede støtte ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Bestemmelsen indeholder hjemmel for Kommissionen til at tillade støtte, der har til formål at fremme den økonomiske udvikling i områder i en EU-medlemsstat, hvor den økonomiske situation er dårligere end det nationale gennemsnit« <sup>(51)</sup>. Tilsynsmyndigheden finder, at det samme gør sig gældende i henhold til artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen.

(146) Europa-Kommissionen har i sine tilsvarende retningslinjer fastsat, hvilken metode der skal benyttes til at bestemme den støtteberettigede befolkningsandel i EU-medlemsstaterne. Metoden indebærer følgende etaper:

<sup>(46)</sup> Dette skal forstås sådan, at ingen region i EFTA-staterne opfylder kravet om et BNP pr. indbygger på under 75 %, som beskrevet i punkt 144.

<sup>(47)</sup> Baseret på Eurostats befolkningsdata for 2010.

<sup>(48)</sup> Sag 248/84, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1987, s. 4036, præmis 19; Sag C-169/95 Spanien mod Kommissionen, Sml. 1997 I, s. 148, præmis 15, og sag C-310/99 Italien mod Kommissionen, Sml. 2002 I, s. 2289, præmis 77.

<sup>(49)</sup> I denne og alle følgende henvisninger til BNP pr. indbygger i disse retningslinjer er BNP målt i købekraftstandarder.

<sup>(50)</sup> Skulle dette forhold ændre sig, kan Tilsynsmyndigheden eventuelt vedtage nye retningslinjer for at tage hensyn hertil.

<sup>(51)</sup> Sag 248/84, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1987, s. 4036, præmis 19.

- (147) I Kommissionens retningslinjer findes der to kategorier af c)-områder:
- områder, der opfylder bestemte på forhånd opstillede betingelser, og som en EU-medlemsstat derfor kan udpege som c)-områder uden at skulle fremlægge yderligere dokumentation herfor («prædefinerede c)-områder»)
  - områder, som en EU-medlemsstat efter eget skøn kan udpege som c)-områder, når den kan godtgøre, at de opfylder bestemte socioøkonomiske kriterier («ikkeprædefinerede c)-områder»).
- (148) Ifølge Kommissionens fastsættes c)-dækningskvoten på baggrund af en specifik metode beskrevet i punkt. 5.3.1 i de pågældende retningslinjer. Her bestemmes det, at tidligere a)-områder i perioden 2011-2013 og tyndt befolkede områder betragtes som prædefinerede c)-områder. Eftersom der ikke var nogen a)-områder i EFTA-staterne i perioden, er det kun de tyndt befolkede områder, der falder ind under kategorien.

### 5.3.1. Prædefinerede c)-områder

- (149) Hvad angår tyndt befolkede områder, bør EFTA-staterne i princippet udpege statistiske regioner på niveau 2 med under 8 indbyggere pr. km<sup>2</sup> eller statistiske regioner på niveau 3 med under 12,5 indbyggere pr. km<sup>2</sup>. En EFTA-stat kan dog udpege dele af statistiske regioner på niveau 3 med under 12,5 indbyggere pr. km<sup>2</sup> eller andre områder, der grænser op til disse statistiske regioner på niveau 3, når disse områder har under 12,5 indbyggere pr. km<sup>2</sup>, og udpegelsen af dem ikke fører til en overskridelse af den i punkt 142 nævnte specifikke dækningskvote. Hvad angår meget tyndt befolkede områder kan en EFTA-stat udpege dele af statistiske regioner på niveau 2 for Norge og niveau 3 for Island med under 8 indbyggere pr. km<sup>2</sup> eller andre områder, der grænser op til disse statistiske regioner, når disse områder har under 8 indbyggere pr. km<sup>2</sup>, og udpegelsen af dem ikke fører til en overskridelse af den i punkt 142 nævnte specifikke dækningskvote.

### 5.3.2. Ikkeprædefinerede c)-områder

- (150) Tilsynsmyndigheden finder, at de kriterier, EFTA-staterne lægger til grund for udpegelsen af c)-områder, bør afspejle de forskellige situationer, hvor det kan være berettiget at yde regionalstøtte. Disse kriterier bør derfor tilgodese visse socioøkonomiske, geografiske og strukturelle problemer, som typisk findes i c)-områder, og give tilstrækkelig sikkerhed for, at ydelsen af regionalstøtte ikke vil påvirke samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- (151) EFTA-staterne kan således udpege ikkeprædefinerede c)-områder fastlagt efter følgende kriterier som c)-områder:
- Kriterium 1: sammenhængende områder med mindst 100 000 indbyggere <sup>(52)</sup> i statistiske regioner på niveau 2 eller 3 med:
    - et BNP pr. indbygger, der svarer til eller ligger under gennemsnittet i EU-27, eller
    - en ledighedsprocent på mindst 115 % af det nationale gennemsnit <sup>(53)</sup>.
  - Kriterium 2: statistiske regioner på niveau 3 med mindre end 100 000 indbyggere med:
    - et BNP pr. indbygger, der svarer til eller ligger under gennemsnittet i EU-27, eller
    - en ledighedsprocent på mindst 115 % af det nationale gennemsnit.

<sup>(52)</sup> Denne befolkningstærskel reduceres til 50 000 indbyggere i EFTA-stater med en dækning for ikke-prædefinerede områder på under 1 mio. indbyggere eller til 10 000 indbyggere for EFTA-stater med en befolkning på under 1 mio. indbyggere.

<sup>(53)</sup> Ledighedsprocenten bør beregnes på basis af de nationale statistikmyndigheders regionale data med brug af gennemsnittet for de seneste tre år, som der foreligger data for (på tidspunktet for anmeldelsen af regionalstøttekortet). Medmindre andet er angivet i disse retningslinjer, beregnes ledighedsprocenten i forhold til det nationale gennemsnit på dette grundlag.

- c) Kriterium 3: øer eller sammenhængende områder karakteriseret ved en tilsvarende geografisk isolation (f.eks. halvøer eller bjergområder) med:
- et BNP pr. indbygger, der svarer til eller ligger under gennemsnittet i EU-27 <sup>(54)</sup>, eller
  - en ledighedsprocent på mindst 115 % af det nationale gennemsnit <sup>(55)</sup>, eller
  - under 5 000 indbyggere.
- d) Kriterium 4: statistiske regioner på niveau 3 eller dele af niveau 3, der udgør sammenhængende områder, som støder op til et a)-område eller deler landegrænse med et land uden for EØS eller Den Europæiske Frihandelsorganisation (EFTA).
- e) Kriterium 5: sammenhængende områder med mindst 50 000 indbyggere <sup>(56)</sup>, som undergår større strukturændringer eller befinder sig i alvorlig relativ tilbagegang, forudsat at de ikke er beliggende i statistiske regioner på niveau 3 eller sammenhængende områder, der opfylder betingelserne for at blive udpeget som prædefinerede områder efter kriterium 1-4 <sup>(57)</sup>.

(152) Hvad angår kriterierne i punkt 151, skal begrebet sammenhængende områder forstås som hele LAU 2-områder (lokale administrative enheder på niveau 2) <sup>(58)</sup> eller grupper af hele LAU 2-områder <sup>(59)</sup>. En gruppe LAU 2-områder anses for at udgøre et sammenhængende område, hvis hvert område i gruppen har en administrativ grænse til fælles med et andet område i gruppen <sup>(60)</sup>.

(153) Om den tilladte befolkningsdækning for hver EFTA-stat er overholdt, afgøres på basis af det nationale statistikkontors seneste data om den samlede fastboende befolkning i de pågældende områder.

#### 5.4. MAKSIMALE STØTTEINTENSITETER VED REGIONAL INVESTERINGSSTØTTE

(154) Støtteintensiteterne i c)-områder må ikke overstige:

- a) 15 % i BSÆ i tyndt befolkede områder og i statistiske regioner på niveau 3 eller dele heraf, som deler en landegrænse med et land uden for EØS eller EFTA
- b) 10 % i BSÆ i ikkeprædefinerede c)-områder.

##### 5.4.1. Øgede støtteintensiteter for SMV

(155) De maksimale støtteintensiteter, der er fastsat i punkt 154, kan forhøjes med op til 20 procentpoint for små virksomheder eller med op til 10 procentpoint for mellemstore virksomheder <sup>(61)</sup>.

#### 5.5. ANMELDELSE OG FORENELIGHEDSERKLÆRING

(156) Efter disse retningslinjers vedtagelse skal hver EFTA-stat anmelde ét samlet regionalstøttekort gældende fra 1. juli 2014 til 31. december 2020 til Tilsynsmyndigheden. Alle anmeldelser skal indeholde oplysninger om de punkter, der er angivet i formularen i bilag III.

<sup>(54)</sup> EFTA-staterne kan, når de skal afgøre, om øer eller sammenhængende områder har et BNP pr. indbygger, der svarer til eller ligger under EU-27-gennemsnittet, basere sig på data fra deres nationale statistikkontorer eller andre anerkendte kilder.

<sup>(55)</sup> EFTA-staterne kan, når de skal afgøre, om øer eller sammenhængende områder har en ledighedsprocent på mindst 115 % af det nationale gennemsnit, basere sig på data fra deres nationale statistikkontorer eller andre anerkendte kilder.

<sup>(56)</sup> Denne befolkningstærskel reduceres til 25 000 indbyggere i EFTA-stater med en dækning for ikke-prædefinerede c)-områder på under 1 mio. indbyggere, til 10 000 indbyggere i EFTA-stater med en samlet befolkning på under 1 mio. indbyggere eller til 5 000 indbyggere for øer eller sammenhængende områder karakteriseret ved en tilsvarende geografisk isolation.

<sup>(57)</sup> For så vidt angår kriterium 5, skal EFTA-staten dokumentere, at de gældende betingelser er opfyldt, ved at sammenligne de pågældende områder med situationen i andre områder i den pågældende EFTA-stat eller i andre EFTA-stater på basis af socioøkonomiske indikatorer såsom statistikker over erhvervsstrukturer, arbejdsmarkedstal, statistikker over husholdninger og uddannelse samt andre tilsvarende indikatorer. EFTA-staten kan i forbindelse hermed basere sig på data fra sit nationale statistikkontor eller andre anerkendte kilder.

<sup>(58)</sup> EFTA-staten kan basere sig på LAU 1-områder i stedet for LAU 2-områder, hvis LAU 1-områderne har en befolkning, der er mindre end befolkningen i det LAU 2-område, de indgår i.

<sup>(59)</sup> EFTA-staten kan imidlertid udpege dele af et LAU 2-område (eller LAU 1-område), forudsat at befolkningen i det pågældende LAU-område er større end den minimumbefolkning, der kræves for sammenhængende områder efter kriterium 1 eller 5 (inkl. de reducerede befolkningstærskler for disse kriterier), og forudsat at befolkningen i de pågældende dele af dette LAU-område udgør mindst 50 % af den minimumbefolkning, der kræves efter det relevante kriterium.

<sup>(60)</sup> Hvis der er tale om øer, omfatter administrative grænser søgrænser mellem øen og andre administrative enheder i den berørte EFTA-stat.

<sup>(61)</sup> De øgede støtteintensiteter for SMV gælder ikke støtte til store investeringsprojekter.

- (157) Tilsynsmyndigheden vil undersøge alle anmeldte regionalstøttekort ud fra disse retningslinjer og træffe en afgørelse om godkendelse af regionalstøttekortet for den pågældende EFTA-stat. Hvert regionalstøttekort offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* og i EØS-tillægget og vil udgøre en integrerende del af disse retningslinjer.

## 5.6. ÆNDRINGER

### 5.6.1. Befolkningsreserve

- (158) En EFTA-stat kan på eget initiativ beslutte at oprette en reserve af national befolkningsdækning bestående af forskellen mellem det af Tilsynsmyndigheden fastsatte loft over befolkningsdækningen for den pågældende EFTA-stat <sup>(62)</sup> og den dækning, de på dens regionalstøttekort udpegede a)- og c)-områder repræsenterer.
- (159) En EFTA-stat, der har besluttet at oprette en sådan reserve, kan til enhver tid benytte reserven til at opføre nye c)-områder på sit regionalstøttekort, indtil den er nået op på sin nationale dækning. EFTA-staten kan i forbindelse hermed basere sig på de seneste socioøkonomiske data fra Eurostat, sit nationale statistikkontor eller andre anerkendte kilder. Befolkningen i de pågældende c)-områder beregnes på grundlag af de befolkningsdata, der blev lagt til grund ved opstillingen af det oprindelige regionalstøttekort.
- (160) EFTA-staten skal underrette Tilsynsmyndigheden, hver gang den påtænker at bruge sin befolkningsreserve til at tilføje nye c)-områder, før sådanne tilføjelser gennemføres.

### 5.6.2. Midtvejsrevision

- (161) Om nødvendigt gennemfører Tilsynsmyndigheden på samme tidspunkt som Europa-Kommissionen i juni 2016 en midtvejsrevision for at fastslå, om der er nogen regioner, der kan blive støtteberettigede i henhold til artikel 61, stk. 1, litra a), i EØS-aftalen, og angive niveauet for den støtteintensitet, der svarer til deres BNP pr. indbygger.

## 6. REGIONALSTØTTEREGLERNES ANVENDELSESOMRÅDE

- (162) Tilsynsmyndigheden forlænger regionalstøtteretningslinjerne for 2007-2013 <sup>(63)</sup> og kriterierne til brug for tilbundsående undersøgelser af regionalstøtte til større investeringsprojekter <sup>(64)</sup> indtil den 30. juni 2014.
- (163) De regionalstøttekort, der er godkendt på grundlag af regionalstøtteretningslinjerne for 2007-2013, udløber den 31. december 2013. Den overgangsperiode på seks måneder, der er fastlagt i artikel 44, stk. 3, i den generelle gruppefritagelsesforordning (GBER) <sup>(65)</sup>, gælder derfor ikke regionalstøtteordninger, der er iværksat på grundlag af GBER. For at kunne yde regionalstøtte efter den 31. december 2013 på grundlag af de eksisterende gruppefritagne ordninger opfordres EFTA-staterne til at anmelde forlængelse af regionalstøttekortene i så god tid, at Tilsynsmyndigheden kan nå at godkende forlængelsen af kortene inden den 31. december 2013. Som nævnt i den tilsvarende tilsynsmyndighedsafgørelse udløber de godkendte ordninger, der er baseret på regionalstøtteretningslinjerne for 2007-2013, i de fleste tilfælde i slutningen af 2013. Forlængelser af disse ordninger skal anmeldes til Tilsynsmyndigheden i tide.
- (164) Tilsynsmyndigheden vil anvende principperne i disse retningslinjer ved vurdering af foreneligheden af al regionalstøtte, der skal tildeles efter den 30. juni 2014. Regionalstøtte, der tildeles ulovligt, og regionalstøtte, der skal tildeles efter den 31. december 2013 og inden den 1. juli 2014, bliver vurderet i overensstemmelse med statsstøtteretningslinjerne for 2007-2013.

<sup>(62)</sup> Se afsnit 142.

<sup>(63)</sup> EUT L 54 af 28.2.2008, s. 1, og EØS-tillæg nr. 11 af 28.2.2008, s. 1. Tilgængelig på <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

<sup>(64)</sup> EUT L 206 af 2.8.2012, s. 13, og EØS-tillæg nr. 42 af 2.8.2012, s. 1. Tilgængelig på <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

<sup>(65)</sup> Kommissionens forordning (EF) nr. 800/2008 af 6. august 2008 om visse former for støttes forenelighed med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87 og 88 (Generel gruppefritagelsesforordning) (EUT L 214 af 9.8.2008, s. 3), som blev indarbejdet i bilag XV, punkt 1j, til EØS-aftalen ved Det Blandede EØS-udvalgs afgørelse nr. 120/2008 (EUT L 339 af 18.12.2008, s. 111, og EØS-tillæg nr. 79 af 18.12.2008, s. 20), som trådte i kraft den 8. november 2008.

- (165) Eftersom de skal stemme overens med regionalstøttekortet, kan anmeldelser af regionalstøtteordninger eller regionalstøtte, der skal tildeles efter den 30. juni 2014, ikke betragtes som fuldstændige, før Tilsynsmyndigheden har truffet en afgørelse om godkendelse af regionalstøttekortet for den pågældende EFTA-stat i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der er beskrevet i afsnit 5.5. I princippet vil Tilsynsmyndigheden derfor først behandle anmeldelser af regionalstøtteordninger, der skal finde anvendelse efter den 30. juni 2014, eller anmeldelser af individuel støtte, der skal ydes efter dette tidspunkt, når den har truffet en afgørelse om godkendelse af regionalstøttekortet for den pågældende EFTA-stat.
- (166) Gennemførelsen af disse retningslinjer vil efter Tilsynsmyndighedens opfattelse føre til betydelige ændringer af reglerne for regionalstøtte i EØS. I lyset af den ændrede økonomiske og sociale situation i EØS synes der desuden at være behov for at undersøge, om alle de forskellige regionalstøtteordninger, herunder såvel investerings- som driftsstøtteordninger, fortsat er berettigede og effektive.
- (167) Tilsynsmyndigheden foreslår derfor EFTA-staterne følgende passende foranstaltninger i henhold til artikel 1, stk. 1, i del I, i protokol 3 til tilsyns- og domstolsaftalen:
- EFTA-staterne begrænser anvendelsen af alle eksisterende ikkegruppedefritagne regionalstøtteordninger og alle regionalstøttekort til støtte, der skal tildeles senest den 30. juni 2014
  - EFTA-staterne ændrer andre eksisterende horisontale støtteordninger, der åbner mulighed for særlig behandling af støtte til projekter i støtteberettigede områder, således at det sikres, at støtte, der ydes efter den 30. juni 2014, stemmer overens med det regionalstøttekort, der er gældende på tidspunktet for støttens tildeling
  - EFTA-staterne bekræfter senest den 31. december 2013 deres accept af ovenstående foranstaltninger.

#### 7. RAPPORTERING OG OVERVÅGNING

- (168) I henhold til artikel 21 i del II i protokol 3 til tilsyns- og domstolsaftalen sammenholdt med artikel 5 og 6 i afgørelse nr. 195/04/COL skal EFTA-staterne indsende årsrapporter til Tilsynsmyndigheden.
- (169) EFTA-staterne skal give Tilsynsmyndigheden oplysninger om al individuel støtte på over 3 mio. EUR, der ydes inden for rammerne af en støtteordning, i det format, der er fastlagt i Bilag IV og inden for 20 arbejdsdage fra datoen for tildeling af støtten.
- (170) EFTA-staterne skal føre detaljerede fortegnelser over alle støtteforanstaltninger. Disse fortegnelser skal indeholde alle de oplysninger, der er nødvendige for at fastslå, om betingelserne vedrørende støtteberettigede omkostninger og de maksimale støtteintensiteter er overholdt. Fortegnelserne skal gemmes i ti år fra støttetildelingstidspunktet og skal udleveres til Tilsynsmyndigheden efter anmodning.

#### 8. REVISION

- (171) Tilsynsmyndigheden kan beslutte at ændre disse retningslinjer på et hvilket som helst tidspunkt, hvis det skulle vise sig nødvendigt af konkurrencepolitiske årsager eller af hensyn til andre EØS-politikker og internationale forpligtelser eller af anden gyldig grund.
-

## BILAG I

## FORMULAR TIL OPLYSNINGER OM REGIONALSTØTTEKORT

- 1) EFTA-staterne skal give oplysninger om hver af følgende kategorier af områder, i det omfang de foreslås opført på regionalstøttekortet:
  - tyndtbefolkede områder
  - ikkeprædefinerede c)-områder udpeget på grundlag af kriterium 1
  - ikkeprædefinerede c)-områder udpeget på grundlag af kriterium 2
  - ikkeprædefinerede c)-områder udpeget på grundlag af kriterium 3
  - ikkeprædefinerede c)-områder udpeget på grundlag af kriterium 4
  - ikkeprædefinerede c)-områder udpeget på grundlag af kriterium 5
- 2) For hver kategori skal den pågældende EFTA-stat give følgende oplysninger om hvert område:
  - identifikation af området (på basis af områdets regionskode for statistiske regioner på niveau 2 eller 3, LAU 2- eller LAU 1-kode for områder, der udgør et sammenhængende område, eller anden officiel betegnelse for de pågældende administrative enheder)
  - den foreslåede støtteintensitet for området i perioden 2014-2020 (med angivelse af eventuel stigning i støtteintensiteten i henhold til punkt 155)
  - den samlede fastboende befolkning i området, jf. punkt 153.
- 3) For de tyndt befolkede områder og ikke-prædefinerede områder, der udpeges på grundlag af kriterium 1-5, skal EFTA-staten fremlægge fyldestgørende dokumentation for, at hver af de gældende betingelser i punkt 149 og punkt 151 til 153 er opfyldt.

## BILAG II

## DEFINITION AF STÅLSEKTOREN

I disse retningslinjer forstås ved »stålsektoren« alle aktiviteter i forbindelse med produktion af et eller flere af nedenævnte produkter:

- a) råjern og ferrolegeringer: råjern til fabrikation af stål, støbejern og andre råjernsorter, spejljern og kulstofholdigt ferromangan, andre ferrolegeringer ikke indbefattet
- b) råprodukter og halvfabrikata af jern, almindeligt stål og specialstål: flydende stål, støbt eller ikke i ingots, herunder ingots bestemt til smedning af halvfabrikata: blooms, billets, brames, slabs, varmtvalsede pladeemner i ruller, heri ikke indbefattet fremstilling af flydende støbestål i små og mellemstore støberier
- c) varmtbehandlede produkter af jern, stål eller specialstål: skinner, sveller, underlagsplader og lasker, bjælker, svære profiler og stænger på 80 mm og derover, spunsvægjern, stænger og profiler på under 80 mm samt fladjern på under 150 mm, valstråd, rørrundstål og rørfirkantstål, varmtvalsede bånd (herunder bånd til fremstilling af rør), varmtvalsede plader på 3 mm og derover (med eller uden overtræk), universalplader på 150 mm og derover, heri ikke indbefattet tråd og trådprodukter, blanke stænger og støbte produkter af jern
- d) koldtvalsede færdigprodukter: hvidblik, forbløede plader, sortblik, galvaniserede plader og andre plader forsynet med overtræk, koldtvalsede plader, transformator- og dynamoblik, bånd bestemt til fremstilling af hvidblik, koldtvalsede plader, i ruller eller som plade
- e) rør: alle sømløse stålrør, svejste stålrør med en diameter på over 406,4 mm.

## BILAG IIa

## DEFINITION AF KUNSTFIBERSEKTOREN

I disse retningslinjer forstås ved »kunstfibersektoren«:

- a) ekstrudering/teksturering af alle generiske typer fiber og garn fremstillet på basis af polyester, polyamid, akryl eller polypropylen uden hensyntagen til deres endelige anvendelse eller
- b) polymerisation (herunder polykondensation), når den er integreret med ekstruderingen på produktionsmaskinplan, eller
- c) enhver anden industriproces forbundet med samtidig installation af ekstruderings-/tekstureringskapacitet hos den potentielle støttemodtager eller hos en anden virksomhed i samme koncern, og som i forbindelse med denne specifikke erhvervsaktivitet normalt er integreret med denne kapacitet på produktionsmaskinplan.

---

## BILAG III

## ANSØGNINGSFORMULAR TIL REGIONAL INVESTERINGSSTØTTE

## 1. Oplysninger om støttemodtageren:

- Navn, hjemstedsadresse, hovedaktivitetssektor (NACE-kode)
- Erklæring om, at virksomheden ikke er kriseramte som defineret i rammebestemmelserne for kriseramte virksomheder
- Erklæring, hvor det specificeres, hvilken støtte (såvel de minimis-støtte som statsstøtte) virksomheden inden for de seneste tre år har modtaget til andre projekter i samme statistiske regionen på niveau 3 som den, hvor den nye investering gennemføres. Erklæring, hvor det specificeres, hvilken regionalstøtte virksomheden har modtaget eller vil modtage til samme projekt fra andre støtteydende myndigheder
- Erklæring, hvor det specificeres, om virksomheden har nedlagt samme type eller en lignende aktivitet inden for EØS inden for de to år, der går forud for datoen for denne ansøgningsformular
- Erklæring, hvor det specificeres, om virksomheden har til hensigt at nedlægge en sådan aktivitet på tidspunktet for støtteansøgningen inden for en periode på to år efter, at den investering, der skal støttes, er gennemført.

## 2. Oplysninger om det projekt eller den aktivitet, hvortil støtten ydes:

- Kort beskrivelse af projektet/aktiviteten
- Kort beskrivelse af de forventede positive virkninger i det pågældende område (f.eks. antal skabte eller fastholdte arbejdspladser, forsknings-, udviklings- og innovationsaktiviteter, uddannelsesaktiviteter, klyngedannelse)
- Relevant retsgrundlag (nationalt eller EØS-retsgrundlag eller begge dele)
- Projektets/aktivitetens planlagte begyndelses- og afslutningstidspunkt
- Projektets gennemførelsessted(er)

## 3. Oplysninger om projektets/aktivitetens finansiering:

- Investerings- og andre omkostninger, costbenefitanalyse for anmeldte støtteforanstaltninger
- Samlede støtteberettigede udgifter
- Støttebeløb, der er nødvendigt for at gennemføre projektet/aktiviteten
- Støtteintensitet

## 4. Oplysninger om behovet for støtte og dens forventede virkninger:

- Kort beskrivelse af behovet for støtte og dens virkninger for beslutningen om at investere eller om, hvor projektet gennemføres. Der skal angives alternativ investering eller gennemførelsessted, såfremt der ikke tildeles støtte.
- Erklæring om, at støttemodtageren ikke har indgået nogen bindende aftale med kontrahenter om gennemførelse af projektet.

---

## BILAG IV

## FORMULAR TIL OPLYSNINGER TIL KOMMISSIONEN, JF. PUNKT 169

<b>Sag nr.</b>		
<b>EFTA stat</b>		
<b>Støttetildelende myndighed</b>	<b>Navn</b>	
	<b>Websted</b>	
<b>Støttemodtagerens navn, momsnummer og koncerntilhørsforhold</b>		
<b>Type af støttemodtager</b>	<b>SMV</b>	
	<b>Stor virksomhed</b>	
<b>Region, hvor investeringen/aktiviteten placeres</b>	<b>Regionens navn</b> (statistisk region <sup>(1)</sup> )	<b>Regionalstøttestatus</b> <sup>(2)</sup>
<b>Erhvervssektor(er), som støttemodtageren driver forretning i</b>	<b>NACE Rev. 2 og kort beskrivelse</b>	
<b>Støtteelement angivet som det fulde beløb i national valuta</b> <sup>(3)</sup>		
<b>Støtteinstrument</b> <sup>(4)</sup>	<b>Tilskud/rentetilskud</b>	
	<b>Lån/tilbagebetalingspligtige forskud/tilbagebetalingspligtige tilskud</b>	
	<b>Garanti</b> (evt. med henvisning til Tilsynsmyndighedens beslutning <sup>(5)</sup> )	
	<b>Skattefordel eller skattefritagelse</b>	
	<b>Andet</b> (præciseres)	
<b>Støttetidspunkt</b>	dd/mm/åååå	
<b>Målet med støtten</b>		
<b>Retsgrundlag, herunder gennemførelsesbestemmelser og, hvis det er relevant, ordningen hvorunder støtten tildeles</b>		

<sup>(1)</sup> Regionen specificeres typisk på niveau 2.

<sup>(2)</sup> Artikel 61, stk. 3, litra a), i EØS-aftalen (status »A«), artikel 61, stk. 3, litra c), i EØS-aftalen (status »C«), udstøttede områder, dvs. områder, der ikke er regionalstøtteberettigede (status »N«).

<sup>(3)</sup> Bruttosubventionsækvivalenten eller beløbet for den offentlige investering, når det drejer sig om risikofinansieringsordninger.

<sup>(4)</sup> Hvis støtten ydes via flere støtteinstrumenter, skal støttebeløbet for det enkelte støtteinstrument angives.

<sup>(5)</sup> Hvor det er relevant, skal der henvises til Tilsynsmyndighedens beslutning om godkendelse af metoden til beregning af bruttosubventionsækvivalenten.